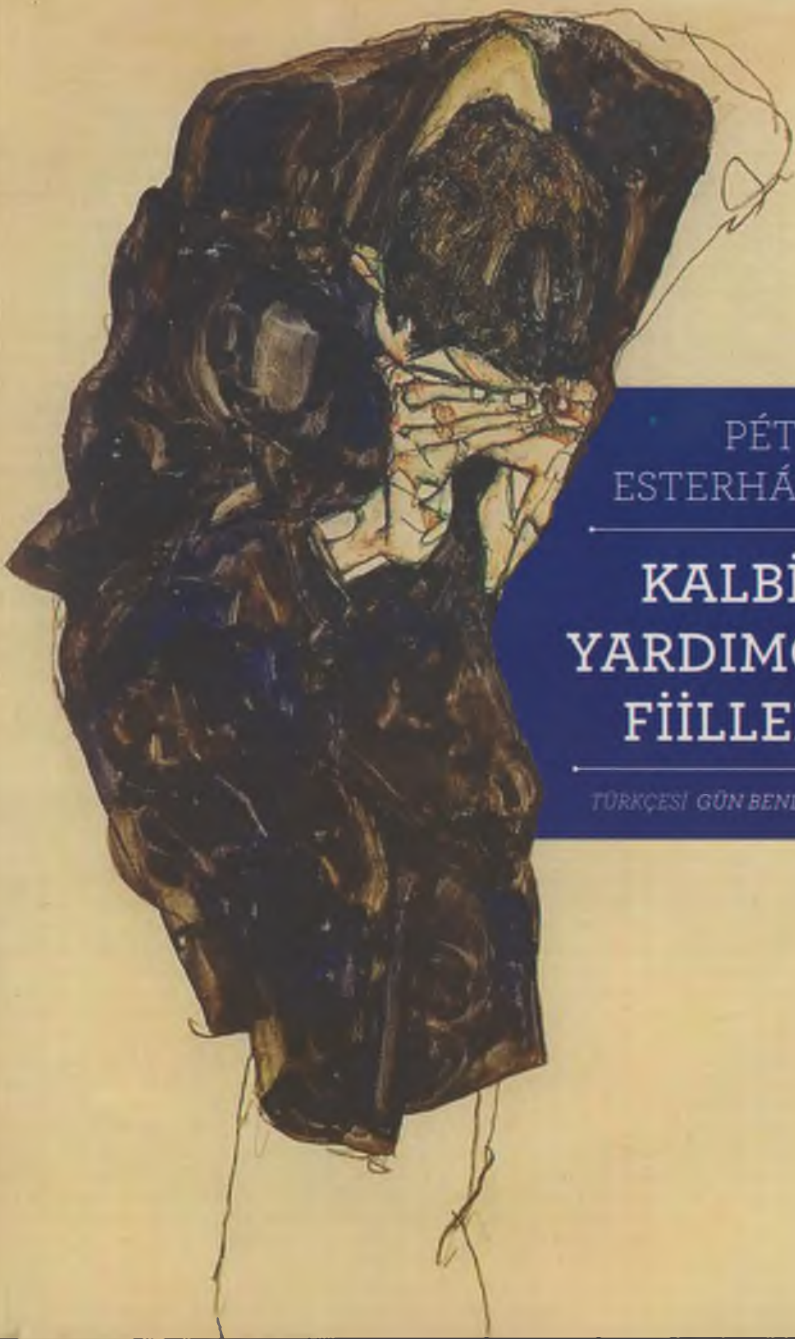

PÉTER
ESTERHÁZY

KALBİN
YARDIMCI
FİİLLERİ

TÜRKÇESİ GÜN BENDERLİ

“Çağımızın en ilginç ve özgün yazarlarından.”

MARIO VARGAS LLOSA

Kalbin Yardımcı Fiilleri'nin ana izleği, anlatıcı-yazarın annesinin ölümünü en doğrudan, en saf haliyle aktarmasıdır. Altmetinse bu olayın yazarda yol açtığı duygusal tepkilerden, unutulmaz hatıralardan ve metne bir tür çeşitleme formatında eklenilen edebi alıntılardan oluşuyor. Ağır hastalığından dolayı kasvetli bir hastaneye yatırılan anne, uzayan, acılı bir sürecin ardından ölür ve defnedilir. Ancak cenazenin ardından yazarın içdünyasında yeniden dirilerek, bir genç kız ve kadın olarak hayatını ve hastanede geçirdiği acılı, buruk günleri anlatır.

Çağdaş Macar edebiyatının tartışmasız en önemli, en yenilikçi yazarlarından Péter Esterházy, bu kısacık kitapta ana-oğul ilişkisinin boyutlarını, ölümle gelen yas sürecini, Macaristan'ın yakın tarihindeki gündelik yaşamdan çarpıcı kesitlerle aktarıyor. Yanısıra yavaş yavaş çökmekte olan bir bedenin kırılganlığını, ölümün mutlaklığını ve bir yerde de, bedenin acı dolu başkaldırısını taşıyor sayfalarına. Ancak yazarın gerçekleri en saf haliyle aktarmadaki cesareti, gözlem yeteneği, hepsinden önemlisi de keskin duyarlılığıyla, *Kalbin Yardımcı Fiilleri* paradoksal olarak gerçekçiliği aşan bir metin haline geliyor.

*“Esterházy'nin cümleleri etkin, kunt... Detaylar duygusal
ikilemlerin arasından fışkırıyor.”*

JOHN UPDIKE

EVEREST

www.everestyayinlari.com

[f/everestyayinlari](https://www.facebook.com/everestyayinlari)

[t/everestkitap](https://www.instagram.com/everestkitap)

PÉTER ESTERHÁZY

Macaristan'ın, hatta Avrupa'nın önde gelen aristokrat ailelerinden birinin oğlu olarak dünyaya gelen Péter Esterházy (1950), savaş sonrası Batı edebiyatının önde gelen ve yenilikçi figürlerinden biridir. ELDE Üniversitesi'nde matematik okuyan yazar, bir süre bu konuda çalışmalar yapıp makaleler yayınlamış, daha sonra da edebiyata yönelmiştir. Özellikle atalarının Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'ndaki yükselişini anlattığı epik romanı *Harmonia Caelestis*'in (2000) diğer Batı dillerine çevrilmesiyle uluslararası üne kavuşan yazar, ülkesinin en saygın edebiyat ödülü Kossuth başta olmak üzere, ülkesinde ve yurtdışında birçok edebiyat ödülüne değer görülmüş, eserleri bugüne kadar yirmi dile çevrilmiştir.

GÜN BENDERLİ (TOGAY)

1930 İstanbul doğumlu. 1950'li yıllarda Paris'te aldığı hukuk öğrenimini yarıda bırakarak Budapeşte Radyosu'nun Türkçe yayınlarında çalışmak üzere Macaristan'a gitti. Orada otuz küsur yıl boyunca program yapımcısı ve sunucusu olarak çalıştı. Anılarını kaleme aldığı *Su Başında Durmuşuz* adlı kitabı Belge Yayınları tarafından 2003'te, *Sofralar ve Anılar* adlı kitabı ise Sözcükler Yayınları tarafından 2012'de yayınlandı. Macaristan'da 2002'de yayınlanan ilk kapsamlı Macarca-Türkçe ve 2013'te yayınlanan Türkçe-Macarca sözlüklerini hazırlayan dört kişilik ekipte yer aldı.

Başlıca Çevirileri: İmre Madách *İnsanın Trajedisi*, György Dragomán *Beyaz Şah, En Güzel Macar Masalları* (Derleme), Imre Kertész *Dosya K.*, Grecsó Krisztián *Hoş Geldin*, Rubin Szilárd *Piliç Oyunu*, Nádas Péter *Ölümle Baş Başa*, Nádas Péter *Bir Aile Romanının Sonu*, László Krasznahorkai *Savaş ve Savaş*, Spiró György *1956 ve Küçük Adam*, Tóth Krisztina *Piksel*.

PÉTER ESTERHÁZY
KALBİN YARDIMCI
FİİLLERİ
—Edebiyata Giriş—

Türkçesi: Gün Benderli

§

Yayın No 1418
Modern Klasikler 18

Kalbin Yardımcı Fiilleri
-Edebiyata Giriş-
Péter Esterházy

Kitabın Özgün Adı: *Die Hilfsverben Des Herzens*

Yayına hazırlayan: Cem Alpan
Macarca aslından çeviren: Gün Benderli
Kapak tasarımı: Beste Doğan
Kapakdaki resim: Egon Schiele, *Öne Eğilmiş Adam*, 1914.
Sayfa tasarımı: Zülal Bakacak

© 1985, Péter Esterházy
© 2014, bu kitabın Türkçe yayın hakları
Onk Ajans aracılığıyla Everest Yayınları'na aittir.

1. Basım: Haziran 2015
ISBN: 978 - 605 - 141 - 886 - 5
Sertifika No: 10905

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 12088
Çiftehavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8
Bayrampaşa/İstanbul
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI

Ticarethane Sokak No: 15 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (212) 513 34 20-21 Faks: (212) 512 33 76
e-posta: info@everestyayinlari.com
www.everestyayinlari.com
www.twitter.com/everestkitap
facebook.com/everestyayinlari

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

Önsöz

Umut edebilen konuşur, *vice versa*.
Ludwig Wittgenstein

Bugünlerde yazılan öykülerin hepsi çok güzel, anlamlı, derin ve yararlı, coşkulu ya da ağırbaşlı. Yalnız girişleri yok. Onun için ben bu öyküyü mutlaka bir girişe gerek duyulacak şekilde yazmaya karar verdim.

Annem öleli neredeyse iki hafta oluyor, cenaze merasimi sırasında şiddetle duyduğum annem hakkında yazma mecburiyeti, ölüm haberini aldığım zamanki tepkime, o sersemce suskunluğa dönüşmeden önce işe koyulmam gerek.

Hadi bakalım iş başına! Çünkü annem hakkında yazma ihtiyacını hiç beklenmedik bir anda duyuyorum ama belli belirsiz, yani anlık havama kapılıp kâğıdı baştan aşağıya tek bir harf vurarak doldurmamak için kendimi zorlamalıyım m m m m m mmm m mmmmmmmmm m mmm m m m

Dili kullanmıyorum, gerçeği anlamak istemiyorum ve sizlere anlatmak gibi bir isteğim de yok. Dünyaya ad vermek de geçmiyor aklımdan, dolayısıyla dünyadaki hiçbir şeye ad verecek değilim, zaten bir şeye adını koymak o adı, ad verilen nesneye ebediyen feda etmektir...

Konuşmuyorum; ama susmuyorum da; buna rağmen bu başka bir şey. Temkinliyim, söz konusu annem. – Burada belki her şey eğik harflerle yazılmalı... Canına yandığımın eğik dünyası! Ama yani neden annem hakkında yazmak susmaktan daha *perverse* olsun ki?! *Ya da herhangi başka bir şey!* Mezarının başında durmak! O ne yani?! Ya da elini tutmak ve sıkmasını beklemek! Hücrelerin nasıl başlarını alıp gittiklerini izlemek, orövoar mösyö, biz kısmen sizin anneniziz, hadi görüşürüz sıpacık! mmmm m m merke adam derdini elaleme açmaz.

Dehşet duyuyorum, buna rağmen iyiyim: akıp giden zaman acı vermiyor.

Böyle anlarda en zoruma giden: kimden gelirse gelsin taziyeler, tek bir bakış, tek bir sözcük bile olsa. Hemen başka tarafa bakılacak ya da konuşan susturulacak, çünkü yaşadığım şeyin anlaşılamayacak ve paylaşılamayacak olduğunu hissetmeye ihtiyacım var; ancak o zaman duyduğum dehşetin yerinde ve gerçek olduğuna inanabiliyorum. Annem hakkında konuşmaya başladıkları an derhal içime sıkıntı basıyor, her şey güncelliğini yitiriyor. Buna rağmen orada-burada, şuna-buna annemin ölümünden bahsettiğim de oluyor, oysa bunun hiçbir anlamı yok, ama ben anlatırken biri bir şey söylemeye kalkışırsa bu sefer öfkeleniyorum. O sıralar aslında en çok istediğim şey dikkatimi dağıtmaları, benimle kafa bulmaları.

Örneğin son filminde James Bond, hasmını merdivenin korkuluklarından aşağıya atıverdi, sonra da öldü mü diye soranlara “Eh,

umarım yani!” dedi – nasıl da güldüm. Ölüm-ve-ceset üstüne şakalar beni hiç rahatsız etmiyor, hatta dinlemek hoşuma bile gidiyor.

Doğrusu, arada bir “kendimi kaybettim”, sıradan düşünceler darma duman oldu, bunlar zaten yıllardan, on yıllardan beri sakız gibi çiğnenmiş *ilksel* düşüncelerin tekrarından ibaretti, sonra bazen bilincim sızladı, öylesine muazzam bir boşluk oluştu içinde... Bunlar geçti, artık kendimi kaybetmiyorum. Yazarsam ister istemez geçmişi anlatırım, artık bitirdiğim, en azından yazdığım süre boyunca kapattığım bir şeyi. Hangi konuda olursa olsun kitabın rahat yazıldığı hissedilmelidir, bu da eserin hiçbir zaman doğal olarak ortaya çıkmış bir şey değil, *ihitiyaç ve bağış* olduğunu hatırlatır.

Her zaman olduğu gibi edebiyat yapıyorum, yabancılaşarak ve nesnelleşerek hatırlama-ve-kaleme alma makinesine dönüşüyorum. Mallarmé “dünyada her şey kitap olsun diye mevcuttur,” der. Utanmıyorum bile; çehremin kitaplarım nasıl gösteriyorsa öyle olmasını kabullendim. Ama şimdi bunu değiştireceğim.

Metinde eserlerinden kelimesi kelimesine ya da çarpıtılmış biçimde alıntılar yaptıklarımdan bazıları:

Apáti Miklós-, H. C. Artmann-, Babits Mihály-, Donald Barthelme-, Georges Bataille-, Thomas Bernhard-, Jorge Luis Borges-, Albert Camus-, Anton Çehov-, Dsida Jenő-, Füst Milán-, Hajnóczy Péter-, Peter Handke-, Illyés Gyula-, Jelenits István-, Juhász Ferenc-, Valentyin Katajev-, Kormos István-, Kosztolányi Dezső-, Lautréamont-, Stéphane Mallarmé-, Mándy Iván-, Mészöly Miklós-, Molnár Ferenc-, Robert Musil-, Orbán Ottó-, Ottlik Géza-, Szabó Lőrinc-, Szt. Pál-, Blaise Pascal-, Pilinszky János-, Arthur Rimbaud-, Jean-Paul Sartre-, Ronald Sukenick-, Lev Tolstoy-, Georg Trakl-,

Vas István-, Vasadi Péter-, Várady Szabolcs-, Weöres Sándor-,
Ludwig Wittgenstein.

Ne biçim bir kız kurusu olacağım, ölümü sevecek cesaretim
bile yok.

16 Haziran. Buda

Babaya ve Oğula –

Annemizin “çok kötü durumda” olduğunu yıllardır biliyorduk ama babamız telefon edip de dikkatli, ölçülü ve sesinde o zamana kadar duymadığımız bir sertlikle annemizin böyle böyle olduğunu, yani ona göre, yani ona kalırsa, bu onun kişisel görüşü, hani “şu anlar,” *evde* olsak, yani eve gelsek fena olmayacağını söyleyince yine de şaşırdık ve nerdeyse aynı sözcüklerle sızlanmaya, işlerimizin çokluğundan, ertelenemeyeceğinden dem vurmaya başladık; bu, umursamazlık ya da duyarsızlık değil doğal içgüdülerin tepkisiydi, “durum” “o kadar vahim” olamaz’a, zaten hiçbir zaman o kadar vahim olmadı’ya olan inançtı, (babamız hep demez miydi: “dert olmadıkça dert yoktur, ancak dert olunca dert vardır”); ama babamız bize çıkışınca, dünyanın dört bucağından akın ettik.

SOĞUK VAR... NİHAYET GİYİNDİĞİMİZDE BENİ SİYAH BOYUNBAĞI İLE GÖRÜNCE ÇOK ŞAŞIRDI, KİMİN YASINI TUTUĞUMU SORDU, “ANNEM ÖLDÜ,” DEDİM. NE ZAMAN ÖLDÜĞÜNÜ SORUNCA: “DÜN”, DEDİM. BİRAZ İRKİLDİ, FAKAT HİÇBİR ŞEY SÖYLEMEDİ. BENİM BİR KABAHAATİM YOK Kİ, DEMEK GELDİ İÇİMDEN AMA YUTTUM, ÇÜNKÜ BUNU PATRONUMA DA SÖYLEDİĞİM AKLIMA GELDİ. ZATEN BUNUN NE ANLAMI VAR Kİ? İNSAN DAİMA BİRAZ KABAHAATLİDİR.

Annemle aramızda özel bir sır varmış gibi, ben kardeşlerimden önce hastanenin önüne geldim. Oysa en çok sevdiği galiba ben değildim, erkek kardeşimdi, ama belki *sadece* buna en çok onun ihtiyacı olduğunu bildiği için en çok onu seviyordu – karşılığında annemizi en tutkuyla seven de oydu. Ben ilk göz ağrısıyım, önce gelen ben olmayacağım da kim olacak... Bu tam tarif.

Kız kardeşim en güzel olanımız; onda babamın narin yapısıyla annemin canlılığı var. Gerçi erkek kardeşimi kadınlar daha çok seviyorlar ama benim kadınlarım da beni. Yalnız bende gereğinden fazla kişisellik var – nev'i şahsına münhasır “metin bozulması”yım. Elbet bundan çıkarılacak hiçbir sonuç yok.

Kız kardeşim hemen boynuma atıldı, “adamım, sevgili adamım benim,” uzun uzun sarıldı bana. Beni hiç şaşırtmayan, hatta içimde binlerce anı uyandıran bu ateşli davranışa istemeye istemeye teslim oldum; vücut temasının gücünü bu kadar iyi bilmesinden, bunu neredeyse profesyonelce, çekincesiz kullanmasından hoşlanmıyordum, bilhassa yapıyormuş gibime geliyordu, sırtıma bir şaplak vurması yetecekken abartıyor, kendini garantiye alıyordu sanki, bu onun gerçek kişiliği değil modaya uymaktı; bunun kendisi için de önemli olduğunu hissetmiyordum, hissettiğim, benim için önemli olduğunu bildiğiydi. Gerçekten böyleydi.

Sonuç itibarıyla bu davranış elbette en uygun olanıydı, çünkü amacına erişti – ve ben yumuşayarak bu ince, güzel,

sarışın kadını kollarımın arasında tuttum, kokusuna ve kargalarına sevindim, dudaklarının beceriksiz ve özensiz boyanışına, ağzının bana erkek kardeşimi hatırlatan kavisine, yüzünün yakınlığına, benim de olabilecek o tanıdık kıvrımların hepsine sevindim ve iyelik ilişkilerinin bu karmaşasında kâh sabırsız bir öfke kâh teslimiyetçi bir sevgi duydum, yarı şaka yarı ciddi tekrarlayıp durduğu “adamım, nihayet, ah sevgili adamım” diyen sesine sevindim.

ANNENİZİ YEDİNİZ YUTTUNUZ! (ANNEMİ YEDİM YUTTUM.)

Kalan kardeşimiz suçüstü yakalanmış bir koca gibi arkamızdan öksürdü sonra bizi kollarıyla iki yana iterek ayırdı: “Seni yosma seni, kim bu adam ha?!” vesaire vesaire, hem kabaydı hem gülünç; hastaneye ziyarete gelenler acelelerine rağmen dönüp dönüp baktılar.

Buraya neden geldiğimizi unutup soytarılığa başladık. Gerçi büyük, paslı demir kapıya geldiğimizde –büyük, paslı demir kapıların önünde herkes gibi– sessizleştik, ama hâlâ özgüvenli ve yaşımıza göre aşırı bir heyecanla – muhteşem bir *ikinci çayına* gitmeye hazırlananlar gibi, orada dünya etraflarında dönecek, onlar da buna nezaketten tahammül edecekler, arada yabancı kalpleri acımasızca kırıp geçecekler; erkek kardeşler kız kardeşe kur yapanları tehdit edecek ama o, yine de kur yapanları tahrik etmeyi sürdürecektir, sonra da bunlar onlara bir güzel hadlerini bildirecekler: ve önceleri kıs kıs gülererek, birbirlerine göz kırparak, kenarlara köşelere, paravanların arkasına, uzak odalara çekilseler bile kısa bir süre sonra çılgınca kahkahalar atarak, dans ede ede salondan salona geçecekler ve onlar da aralarına katılacak, aslında... aslında hiç ama hiç istemedikleri halde.

Öksüzlüğün ve kendi kendini aldatmanın sınırında, aslında artık sınırın da ötesinde, mahzun ve bitkin bir umut.

Kapıcı kulübesinde kardeşim her zamanki serbest ve babacan tavrıyla kulübenin penceresine eğildi ve yaşlı adamı şaşırtarak bileğini uzatmasını adeta emretti, yüzünü buruşturarak bileği tutuyor, endişeli: “Amca bak, bu yüksek, düşük değil, yüksek bu, daha dikkatli olman gerek,”

bize işaret ediyor, “Hadi yürüyün meslektaşlar” ve biz giriyoruz. Çatlıyoruz gülmekten, sonra birdenbire, dışarıdan, sessizlik çöküyor üstümüze. *Tanrı sert parmağıyla kalbimize vurdu.* İrkildik. O andan başlayarak göz göze gelmeyi yasakladık; bu yasağı çiğneyen, durmadan çiğniyorduk, gözyaşlarına boğuluyordu. Bu da gülünçtü. “Boğul!” demek yetiyordu.

BAŞMELEK TANIMAYAYIM DİYE VAKUNYA BÜYÜKLÜĞÜNDE PAVURYA BİÇİMİNE GİR-MİŞ. “YOKOLUŞUN İNCELİĞİNİ ÇOK GÜZEL VE HAFİFÇE YAKALAMIŞ. VİCDAN AZABINA GELİNCE, FANTASTİKTİ.”

Hemşire tek söz söylemeden loş koridorlardan yürüttü bizi. Onu görür görmez kötü kalpli diye düşündüm (başka türlü olsun istedim ama olmadı), iliklerine kadar kötü, kötü niyetli, hem burada sadece kötünün simgesi değil kötünün nedeni o, belki mikropları da o taşıyor ve belki de yüklü bir para karşılığında – artık rahatsızlık veren hastaların icabına da o bakıyor, kalıbımı basarım bu böyle.

O biçimsiz yan binanın girişinde bizi beklerken uzak-
tan gördüğümde ince endamlı sanmıştım; duvara yas-
lanmış ince, ciddi, rahibe kılıklı bir kadın, ama yakınına
gelince vücudunu elbisesiyle, önlüğünün şeritleriyle, daha
bilmem nelerle sarıp sarmaladığı anlaşıldı, bunu, bu gizle-
me çabasını eksi hanesine yazdım, böylece kavisli, dolgun
beli de itici oldu, kepinin altına sevimlice saklanan sarışın
lüleleri de, birbirimize nefretle baktık. Basık burnu, geniş,
parlak dudakları kâh aptallığını yansıtıyordu kâh şehvetini
(sanki bunlar birbirini dışlamış gibi).

SONUNDA HAYKIRIYOR: “EY İNSAN, BİR ENGE-
LE SIKIŞMIŞ KALMIŞ, TERS DÖNMÜŞ BİR KÖPEK
ÖLÜSÜ GÖRÜRSEN BAŞKALARI GİBİ YAPMA,
ŞİŞMİŞ KARNINDAN ÇIKAN KURTLARI ELİNE
ALIP –GÜNÜN BİRİNDE SENİN DE KÖPEKTEN
FARKLI OLMAYACAĞINI DÜŞÜNEREK– ONLA-
RA ŞAŞKIN ŞAŞKIN BAKMA, BIÇAĞINI AÇMA,
KURTÇUKLARI PARÇA PARÇA ETME! ARADI-
ĞIN NASIL BİR GİZ? NE BEN NE DE KUTUP
DENİZİ’NİN BEYAZ AYISININ YÜZGEÇLİ DÖRT

PENÇESİ HAYATIN ANLAMINI ÇÖZEBİLDİ. DİKKAT ET, GECE YAKLAŞIYOR, SEN SABAH-TAN BERİ BURADASIN, EVE BU KADAR GEÇ GİDERSEN AİLEN NE DER, HELE KÜÇÜK KIZ KARDEŞİN? YIKA ELİNİ, SENİ YATAĞINA GÖTÜRECEK YOLDAN GERİ DÖN...”

Yatakların birinde avurtları çökmüş, tıraşsız yüzünde beyaz sakalları uzamış bir ihtiyar, kollarını sağa sola sallayarak ince yapılı Schwester'e bağıyordu. "İlişmeyin bana!.. Bana sadece *İtalyan hanım* dokunabilir!" Kız omuz silkti. "İzin vermiyorum." Kardeşim fısıldadı. "Ben İtalyan'ım, desenize!", "Amca, ben İtalyan'ım." İhtiyarın beyindeki dumanlar dağılır gibi oldu, hemşireye ve bize her şeyi biliyor ve aptal yerine konduğunu anlıyormuş gibi baktı. "Hayır efendim, sinyorina İtalyan değil, sinyorina yalan söylüyor. Sinyorina İtalyan olsaydı ateşli olurdu ve ben bunu hissederdim. Sinyorina sümüksü, soğuk, kurbağa gibi, Orta-Avrupalı sıradan biri, sinyorinanın hayatla alakası... benimkisi kadar!" Kız ağlıyor, sarı saçları ıslak yüzüne yapışıyor; uzaktan hâlâ görüyoruz ihtiyar çıldırmış gibi kızı itiyor, boruları, kanülleri, kan transfüzyon lastiğini parçalarcasına çekip çıkarıyor vücudundan... ve "benimkisi kadar! benimkisi kadar!" diye tekrarlayıp duruyor.

Hemşire köşeyi gösterdi, umursamaz bir tezgâhtar edasıyla:

"Oradaki anneniz."

O zamana kadar kaskatı duran, sadece kocaman başını ürkekçe çeviren erkek kardeşim tehdit edercesine döndü. Hemşire hemen yanımızdan ayrıldı, "Neden o kadar bozuldunuz ki," dedi adeta dostça bir sesle; kocaman, ağır memeleri (boynuna asılı gibiydi, ağırlığını taşıyamıyordu sanki) koluma değdi. Kız kardeşimin gördüğünü gördüm, ne düşündüğünü de tahmin ettim. Savunmaya geçerek kendimle meşgul oldum.

Gösterdiği kişinin, annemizin – yüzü kül rengiydi, burnun deliklerine pamuk tıkamışlardı, burnundan kan gelmiş olmalı. *Her şey yozlaşmıştı.* Renklerde bile bir değişiklik, dolaylılık vardı. Aynı anda etrafımıza bakındık ve en korkunç olanın farkına vardık: annemizin odada yatan diğerlerinden hiçbir farkı yoktu. Ve biz onlar hakkında hiçbir şey söyleyecek durumda değildik: ne idiler? Acayip, uzak nesneler, içlerinden karmaşık borular çıkıyor, çökmüş dudaklar arasından rüzgâr üfürüyor. Annemiz de ılık çalarak nefes alıyordu, bir makine gibi, bundan anladık yaşadığını. Tanıyacağımız hiçbir yeri kalmamıştı.

GREKOVA: NERENİZ AĞRIYOR?

PLATONOV: BAŞTAN AŞAĞIYA BÜTÜN PLATONOV.

“Bitti,” dedi kız kardeşim. Daha sonra hastaneden çıktığımızda anlattı, o anın imkânsızlığı, inanılmazlığı onda bir tür kaygısızlık yaratmış, madem var olan yok oluyor demek ki her şey olabilir; kendini boş bir delik gibi hissetmiş, havaya oyulmuş karanlık bir boşluk. Ben hiçbir şey düşünememiştim, sadece bu çaresizliğin *bir yanlışlık* olduğunu, böyle bir şeyin olmaması gerektiğini.

Kız kardeşim tanıdık tek ayrıntıyı şaşmaz bir şekilde görmüş ve zarif bir şekilde annemizin eline uzanmıştı. Bu zarafet bende yine irkinti yarattı, zavallı kardeşim o gün ne yapsa bana ters geliyordu. “Dua edelim,” dedim, bununla dua edelim de gidelim artık buradan demek istemiştim. Erkek kardeşim gözlerinden yıldırımlar saçarak bana döndü, dinsiz imansız, alçak bir engerek yılanı sokmuş gibi, küfür etmişim, inanılmaz bir küstahlık yapmışım gibi. Yatıştırmaya cesaret edemedim, bir kabahati unutturmak istercesine hemen “Göklerdeki Babamız”ı söylemeye başladım. Kız kardeşimiz dudağını büktü; çocukluğumuzdan beri dua ederken babamız deyince hep kendi babamızı düşünürdük, daha doğrusu tam da bu düşünceyi kışkıışlardık kafamızdan, onun için de “Göklerdeki Babamız” duasının adını kışkıışlama koymuştuk.

ANNEMİN PARMAKLARI TAKIM HALİNDE HAREKET ETTİ. PARMAKLAR İNCE KEMİKLERİN YOL YOL ÇİZDİĞİ YÜZEYE AÇILIYOR. ELİN, TERSTEN GELEN TOKATLAR DÖNEMİNDE

YÜZDE ŞAKLAYAN KISMI DAMARLARIN ÇİZ-
DİĞİ ÜRKÜNÇ BİR HARİTA GİBİ. KARACİĞER
LEKELERİ VE KIZIL HATTA MOR RENKLER
BU RESMİ DAHA DA OLASI LAŞTIRIYOR. DERİ
İYİ OTURMAYAN BİR ELDİVEN GİBİ, BAŞ-
PARMAĞIN DİBİNDE BİR PARÇACIK ET VAR,
AVUÇ BURADA DAHA PARLAK.

BİRAZ ÖNCE SÖZÜ GEÇEN ELDİVEN ÇOK
İNCE BİR İŞ, İPEKSİ, HAFİF, AMA (KİMİ YER-
LERDE) ÇATLAKLAR KIVRIMLARI SERTLEŞ-
TİRMİŞ.

BABAMIZIN YÜZÜ DERİN, ÇİRKİN ÇİZGİ-
LERLE DOLUYDU, HATLARI KÖTÜ SARILMIŞ
SİCİM YUMAĞI GİBİ, YUMUK YUMUK, AMA
PARMAKLAR -SONRA ELMACIK KEMİĞİNDE
SERTÇE TIKLASA DA- ONA DOĞRU KURTU-
LUŞ VAADİYLE UZANDILAR. BABAM, BELKİ
DE TIRNAKLARIN ÜRKÜNÇ YARIM AYLARINI
HİSSEDEREK BİRDEN HIRLADI. VE O YUMUK-
LARIN NE KADAR İTİCİ OLDUĞU ŞİMDİ İYİCE
GÖRÜNDÜ. ANNEMİN ELİ İRKİLEREK KIVRIL-
DI (KALIN VE NİHAİ BİR AYRAÇ GİBİ OLDU).

Annemin doktoru kapıdan bizi seyrediyordu. Yüzünden hiçbir şey anlamak mümkün değildi. Kardeşimin arkadaşı. "Dostum, annenin bağırsaklarına ölüm yerleşmiş." Aynen böyle dedi. Bu sesi sevmedim, insan kendisini ölümle eşit düzeye koymasın. Doktor bile olsa, yani bir-iki numara da bilse, bazen kral çıplak diyebilse de. "Dostum, annen ölümü hızlandırırsa bari," dedi başını sallayarak, üstelik ben buz gibi ona bakınca, bir artist gibi, şunu da ekledi: "Korkmayın canım, ben sinik bir Voltaire'ciyim." Bayağı içerledim. "Anlıyorum," dedim. "Ne ölüm ne de onun sahibi Tanrı bizi ciddiye alıyor. İnsana yaraşan tek bir yanı-tımız olabilir buna. Biz de onları ciddiye almayız." Ondan korktum; gözlerimi ısrarla ondan kaçırmaya çalıştım ama baktığımda kırk yıldır tanıyormuşum gibi bir hisse ve hiç hoş olmayan bir duyguya kapıldım. "Ölümü de istemek gerekiyor."

Dışarıya çıkarken yatakların birinden solgun, nemli bir el uzandı, düşman bir canlı, hain bir bitki kız kardeşime dolandı. Sarı kola korkarak ve tiksinererek baktım. Yatağında oturan yaşlı kadın kız kardeşime bağıırıyordu, kime bağıırdığını biliyormuş gibi. "Sen!" Kız kardeşim öfkeyle silkinerek elini kurtarmaya çalıştı ama kadın inanılmaz bir kuvvetle yapışmıştı. Eli kasıldı: ne kadar dehşet verici: bütün annelerin eli aynı biçim! "Sen, sen öldürdün, *hortlak*, 56'da beni sen öldürdün!" Biri fısıldadı hemen: "Aldırmayın, bırakın söylesin," "Evet, seni ben öldürdüm." Kadın devam etti: "Hortlak, hortlak! Bu az! Bu yetmez! Beni sevmediğini de itiraf et! Ben bir hiçtim senin için!.."

Otoriter bir öğretmen gibi “A, yeter artık,” diye bağurdım ve dışarıya koştum. Sonra: “Neden itiraf ettin?” diye sordum. “Salak mısın sen?!” dedi kız kardeşim ve yapıyabancı bir kadınmış gibi baktı yüzüme.

“HAYATI BAYRAM SANDIK, VE BİZİ BEKLEYEN BİR ŞEY VAR SANDIK.”

Dışarıya çıkınca işimiz var gibi yaptık. Birbirimize söyleyecek hiçbir şeyimiz yoktu, kimseye söyleyecek hiçbir şeyimiz yoktu, kendi kendimize düşünecek hiçbir şeyimiz yoktu. Ve yasımızı yeterince idrak edemediğimizi, hayatın devam etmesindeki yüzsüzlüğe şaşıp kalmadığımızı, bunların bize yeter derecede acı vermediğini söyleyerek, bunu kabul ederek durumumuzu kolaylaştıracak itiraflarda bulunacak halimiz de yoktu: ve o şey'i anlamsız bırakan cüceliğimiz dayanılır gibi değildi. Hayat biçimlerden ibaret ve biçimler de giderek azalıyor. Kendi başımıza, kendi yalnızlığımızda çırpınıyoruz. Kahretsin, ne boktan bir iş.

Hastanenin önünde hava felaket sıcaktı, o hain ağustos sıcağı, kör olası yaz, her şey dağılıyor, çözülüyor, tabanlarımız asfalta gömülüyor, hava pis ve ağır... Her yer bok kokuyor, hiç inkâr etmeye kalkışmayın! Leş kokusu yayılıyor beyaz odalardan, tramvaylardan, kiliselerden ve akrabalarımızdan ve bizim içimizden de leş kokusu yayılıyor, yarıklardan özsü sızıyor, kaldırımlardaki yayalar peşlerinden çözülmüş gazlı bezleri sürüklüyorlar, erkeklerin donlarında sarı pislik, nereye bakarsanız bakın: sinekler! sinekler! Sarı sıcak ve bok kokusu. Kör olası yaz! Lanet olsun sana, alçak, ye bitir kendi kendini!..

LANETLENMİŞ TANRI-DOMUZLAR! VE ECİŞ
BÜCÜŞ-MESİH -Kİ YOK- SAHNELERDE, YANİ
DÜNYAMIZDA RUGAN AYAKKABILARIYLA

STEP YAPIYOR, TAHTINA OTURUYOR, BAŞ-
YARGICIN YERİNE, ÜSTÜNDE GÖKKUBBE
YOK, ŞİŞ ELLERİ TİTRİYOR, BOŞ GÖZLER-
LE, GEĞİREREK BİZLERE BAKIYOR, BİZLE-
RE, HALKINA: USTACA HIMMLAYANLARA.
HIMMM MMM MMM.

Cenaze günü (zor bir günün gündüzü) erken uyandım, yolculuk öncesiymiş ya da sahneye çıkacakmışım gibi heyecanlıydım. Doğduğum evde artık misafirim. Çıkar-
dığım hafif gürültülerden babam uyandığını anladı ama *birazcık* daha yalnız kalmak isteyebileceğimi anlamadı, hemen kapıyı açıp girdi. Candan davranıyordu, nazikti, babamız değil de ağabeyimizdi sanki; aslında böyledir, çıkarları başka türlüünü gerektirmezse. Banyonun ve kahvaltının sırasını müzakere ettik, her zamanki gibi en ufak ayrıntılarına varana kadar, bundan hep umduğumuz-
dan fazla keyif alırdık. “*Anam yerine babamsın,*” dedim, babam gülümsedi. Sucuklu yumurta yapacağını ve arada bana banyoyu hazırlayacağını söyledi. Hayatta asla onun gibi alçakgönüllü olamayacağım. Çocukluğumda sucuklu yumurtanın “sırrını çözmeye” çalışırdım, kızaran sucuk-
ların üzerine yumurtanın kırılması gereken âni; sucuklu yumurta bayram yemeği idi, çok yoksulduk anlaşılan ya da yoksul yaşıyorduk.

Kardeşimin bana çok büyük gelen yumuşacık pijama-
sıyla –yabancı bir pijama! erkek geceliği!– kahvaltı masa-
sına oturdum. Arada kız kardeşim de geldi, sürü gibi bir araya toplandık, kız kardeşim sabah programında biraz değişiklik yaptı, anamızmış gibi davrandı; sabah sabah bu sahte-davranışını affedemiyorum. Masada hasır sepetçik-
lerde rafadan yumurta vardı, somon, soğuk rozbif, midye, sucuk, domates, yeşilbiber, çeşitli sandviç ekmekleri ve kızarmış ekmek. Yaz tatilinden önce yolculuk için plan yaparmış gibi rahat, kararlı ve kesin bir ifadeyle babama ve

kardeşlerime bakıp, “sonra ağlamak yok ama” dedim. “Bende müsekkin var.” Kız kardeşim yan gözle ürkekçe bana baktı, erkek kardeşim her zamanki gibi oburca tıkmakla meşguldü, babamın suratını ekşitmesi “erkek adam böyle konuşmaz” demeye geliyordu.

ANNELER O GÜN YÜREKLERİNİN ALTINDAKİ YÜKLE ADAMAKILLI AĞIRLAŞMIŞLARDI, YUMUŞACIK SİYAH TÜYLÜ KARINLARI PIRIL PIRIL GERİLMİŞTİ, MEMELERİ KOCAMAN OLMUŞTU VE KOMİK BİR ŞEKİLDE AYNI BİÇİM DEĞİLLERDİ, MEME UÇLARI VE AYLASI PÜRTÜKLÜ VE HİÇ OLMADIĞI KADAR KAHVERENGİYDİ, CANLIYDI, HER BİR HÜCRESİ AĞIR VE CANLI, AĞIR VE CANLI...

Ben banyo yaparken babam ve erkek kardeşim, biri çamaşır sepetine oturmuş, biri kapıya dayanmış, taziyelerin kabulünün nasıl olacağını tartıştılar. Kardeşim bu işte en ufak bir rol almak istemediğini kesinlikle bildirdi, o soy-tarı değilmiş, herkesin canı cehennemeymiş, bu kadarcık lüksü ona çok görmesinlermiş, netice itibariyle ölen onun annesiymiş. “Bir de benim.”

Babamız alçak ve hoşgörülü olmayan bir sesle gelenek-leri hatırlattı, sonra daha az alçak ama öfkeli de olmayan bir sesle kardeşime görgü, bencillik konusunda ders verdi ve saire. Aile reisi olmanın gerektirdiği gibi konuşuyordu, bizi pek ikna etmeye çalışmadığı belliydi; odur, budur, şöyledir, böyledir. Ben söylediklerini prensip bakımından onur kırıcı bulduğumu söyledim ve “kanıtlarının” zayıf noktalarına dikkatini çektim, örneğin mezarın başında sadece o taziyele kabul etse âdetler pekâlâ yerine getirilmiş olur, yani bizler yine de orada oluruz ama sırf ona olan saygımız ve sevgimizden ötürü (hayatımda ilk defa babama bu kadar dolaylı da olsa o zaman söyledim: onu sevdiğimi – lafi ne kadar dolandırarak da), yani bizim çıkar-larımızı ve onun arzusunu tartıya vursa, yani en azından bu ihtilafı, itaat etmenin verdiği rahatsızlığı hissetse iyi olacak, doğrusu bu beklenir ondan. Babam, hayır, dedi, o burada ihtilaf denecek hiçbir şey görmüyormuş ve altı yaşında çocuk gibi masum ve sabırsız etrafına bakındı. Kardeşimi (haklı) önyargıyla dinledi, yine asıl konudan söz etmiyormuş, karşı çıkmak için fırsat kolluyor, *cevap yetiştiriyor* ve bir ergen gibi bununla iftihar ediyormuş;

ben ise gereksiz *précieuse* müşüm, kelimeler üzerinde takla atıyor, konuyu boşuna uzatıyormuşum, oysa onunla aynı görüşteymişim. “Değilim.”

ZORBALIK OLAN YERDE ZORBALIK VARDIR:
ERGO BABAMIZ BABAMIZDIR: A EST A.

Babam, tam o sırada, bizim için o denli önemli ve ciddi olan o an, 60'lı yılların o nefis Çek filmlerinde olduğu gibi, ani ve hızlı bir hareketle pantolonunu sıyrıp don paça kaldı, derhal tahta oturması gerektiğini, büyük işinin ertelenmesine imkân olmadığını, dolayısıyla fevkalade verimsiz, hadi diyelim *ilkel*i muhabbetimizin de küçük iş olarak akıp gidebileceğini... Babamın latife etmediğini, pantolonunun izin verdiği ölçüde küçük adımlar atarak gülünç bir şekilde klozete doğru gittiğini görünce banyo küvetinden fırladım, büyükannelerimiz zamanından kalma o büyük, sıcak, yumuşacık tüylü havluya sarındım, burnumu havaya dikip öfkeyle kardeşimin ardından çıktım. Dışarıdan bize, bu huysuz haleflerine güldüğünü duyduk, hıçkırıktan zor ayırt ediliyordu.

Bol bol sprey sıktım kendime. Bugünün ne kadar tehlikeli olduğunun şimdi ayırımına vardım. Cenaze merasimi günü sadece defin olsa, o zaman kişinin şimdiki gibi kollarını havaya kaldırıp koku bulutları arasında koltukaltlarına bakmama seçeneği olurdu, çaresizliğinin, korkunç yalnızlığının, insanların acımasızlığının, Tanrı'nın acımasızlığının, Tanrı'nın yokluğunun acısını çekmeme şansı olurdu. *Bütün söylenenler çok yetersiz.* Babam boyunbağımın siyah olmamasına takıldı, itirazsız kabul ettim, her şey başka türlü olamazmış gibi gelmeye başladı, ondan başka kim benden hesap sorabilirdi ki. O emreder, ben itaat ederim. Yakınlardaki bir tütün (!) dükkânından berbat bir siyah boyunbağı aldım, sonra Farkasrêt kabristanında defalarca

öpe atmaya niyetlendim ama her defasında hissettim, şimdi, o zaman, o an: bunu yapamayacağımı. O zamandan beri birçok cenaze töreninde bağladım o boyunbağını, son kez Illyés'inkinde.

FANCSIKO DÜŞÜNCELİ YÜZ İFADESİNE ZİT BİR KUVVETLE BABAMA VURDU. – ÇAT! PAT! DERİ TERLİĞİN ALNINDA ŞAKLAMASI. BAMBAM ÇÖKÜK OMUZLARI ARASINDAN BAKTI. “NEDEN,” DEDİ ALÇAK SESLE. DOĞRULARIMIN YIĞININA SİNSİCE ÇÖMELİP OTURUYORUM.

Yola çıkmadan önce, babam ve kardeşim, çocuklar gibi karşı karşıya dikildiler, aralarına girebilmek imkânsızdı artık. Keşke olanları olmamış hale getirebilmek mümkün olsaydı. Tam da ben hatırlıyorum bunların hepsini. “Ne diyorsunuz siz! Siz! Siz öldürdünüz annemizi! Siz!” Babam uzaktaki bir nesneye bakar gibi gözlerini kısıp oğluna baktı ve hem inanamayarak hem nefretle bağırdı: “Buraya baksana sen! Sen benim hayatım hakkında ne biliyorsun ki?” “Hadi canım. Kesin! Hep kendinize acındırmaya bakıyorsunuz. Şimdi de aynı numara!” Babam gözlüklerini çıkardı –yüzü bir yabancıнын yüzü oldu–, süveteri sanıp ceketinin koluyla camlarını silmeye başladı.

KARDEŞİMİZ ÖLÜ. AYAĞI SOĞUK, KARNI SOĞUK, YANAKLARI SOĞUK, YÜREĞİ SOĞUK, BAĞRINDA AÇTIĞIMIZ YARA SOĞUK. KİMSE ARTIK BİZE KARŞI ÇIKAMAZ. ÖPÜCÜK KRALI SENSİN, KARDEŞİMİZ TOPRAĞIN ALTINDAN KAHKAHA ATIYOR. BİZDEN DAHA KUDRETLİ OLABİLİRDİ, DAHA KUDRETLİ, DAHA YÜREKLİ. BÜYÜKLÜĞÜ SEFİLLİĞİYLE ÖLÇÜLEBİLİR ANCAK. KARDEŞİMİZ BOŞTU, NEYE DOKUNDUYSA BOŞALDI, BOŞ OLDU. HER ŞEYİNİN ÇALINDIĞINI ASLA İNKÂR ETMEDİ YA DA NADİREN. ONUN İÇİN SEVDİK. KISKANDIĞIMIZ

İÇİN DE NEFRET ETTİK ONDAN. ŞİMDİ YÜ-
ZÜNE BAKMAYI ÇOK İSTERDİK, MAĞRURLU-
ĞUMUZ ONA LAYIK. YÜZÜ ESMERDİ, HEM
ESMER HEM SOLGUN (KADIN ANAM: BUNU,
BU RENGİ KADINLAR SEVER DERDİ.) BAŞKA-
LARININ YANINDA, KARDEŞİMİZ TÜKENDİ
DEDİK.

ŞİMDİ SOĞUK VAR. DAR ZAMAN DARALI-
YOR. MEZARLAR ARASINDA RÜZGÂR ÇIKI-
YOR. BİZ DİZLERİMİZİN ÜZERİNDE DOĞRU-
LURKEN HÂLÂ DUA EDİYORLAR.

HERKESİN BİRAZ HOR GÖRDÜĞÜ VE Bİ-
RAZ KORKTUĞU İLK GÖZ AĞRILARIYIZ.

Arabada sadece ikimiz vardık, kardeşim bazen elini dizime koyuyordu: teyp Pink Floyd'u çalıyordu, çok bağırtarak. Havayı yumuşatmak için "Güvenlik kemeri olması gerektiği gibi siyah," dedim. Konuşmamdan cesaret bularak anlatmaya başladı, babam son zamanlarda sinirlenince, hem onunla konuşurken hep sinirleniyormuş, kekelemeye başlıyor, kelimeleri tekrarlıyormuş, kardeşim buna son derece öfkeleniyormuş çünkü bununla istediği sırf şantaj yapmakmış; bakın evlatlarım, işte benim hayatım, bakın ne hallere düşürdü hayat beni, ne hallere, uğrunuza her şeyden feragat ettim, senin için, kız kardeşin, ağabeyin için, anneniz için, kariyerim için, kariyerimi, özsularımı, özgürlüğümü feda ettim sizler için, her şeyimi! Her şeyimi annenizin ayakları dibine koydum, oraya serdim, Darius gibi!.. Darius'muş! Laf! Disiplin ağırlığıyla ezilerek, korku içinde, makbuzlarla, faturalarla cebelleşen cimri bir depo memuru, sanki orası onunmuş, sahibi oymuş gibi! – her şeyi, şimdi uğrunda o kadar dikkat ve itina ile çalıştığı o kişiden almamış gibi... "Ben o kadar ileri gitmezdim," dedim ben de, dikkatle ve itina ile.

HANIMEFENDİ, RİCA EDERİM BIRAKMAYIN
ONU. ÇÜNKÜ SİZ OLMAZSANIZ O BİTER, GÖ-
ĞÜS KAFESİ ÇÖKER, KABURGALARIN ARASI-
NA TOPRAK DOLAR, KÖTÜ, EKŞİ, GRİ TOPRAK,

YABANIL OTLAR GÖMLEĞİ YARIP GEÇER,
AYAKLAR UFALANIR, KAVAL KEMİĞİNDEN
İLİK SIZAR, EBEDİ GÖZLÜK PATLAYIP DAĞI-
LIR, EN SONUNDA O MUAZZAM ALIN ÇATIR
ÇATIR ÇATLAR: SADECE KEMİKLERİN ÇA-
TIRTISI DUYULUR, BİR TANEM, KIYMETLİM
BENİM.

HANIM, GÜNAHSIZLIĞINI AFFEDİYORUM.

Katafalkın bulunduğu mekânda iki sıra aile üyelerine ayrıldı. Biz dördümüz öndeydik, çelenklere bakıyor, arada fısıldaşıyorduk. Çaktırmadan babama baktım. Müthiş güzeldi, sert, beyaz, acılı, keskin çizgili bir yüz. Hareketlerinde en ufak bir hata olmaması sinirlendirdi beni. Kız kardeşim fısıltıyla “şuracıkta devrilmesem bari” dedi. Bu deyiş yazdım kafamda bir yere. Her şey bana tiyatro gibi geliyordu, hem de başrolü ya da nerdeyse başrolü bizim oynayabileceğimiz bir tiyatro, ama bizler şımarıklığımızdan buna minnettar olacağımıza, iyi öğrencilere özgü ukala tavırlarla sırtarak hiç de yakışık almayan laflar söylüyoruz. Kız kardeşim mendilimi istedi, bir erkek gibi gürlütle sümkürdü; daha sonraları tiksinererek düşünmüştüm bunu. M. ve eşi başlarını eğerek selam verdiler; hatırladığım kadarıyla annem bu kadından nefret ediyordu. Daha sonra erkek kardeşimin eski sevgililerinden biri yanımıza gelerek sırayla hepimizi kucaklayıp öptü, bana gelince duraladı. El sıkıştık. Bu katılığımdan ve farkına bile varmadığım kasıntımдан utandım. (Bir zamanlar kardeşime çok çektiirmişti. Annem hıçkırığa hıçkırığa ağlayan kardeşime alçak sesle “İntikam alacağız,” der, kafasını hırsla sallarken şampanya açtığımız zamanki gibi sesler çıkarırdı. Unutmuyorum. “İntikam!”) Bu kucaklaşmama sahnesi adamakıllı rezillik oldu.

FANCİKO VE PİNTA ANNEMİN TABUTUNU
KATAFALKA KOYDU. BEN PENCERENİN YA-
NINDA BİR TABUREDE OTURDUM, CAMA VE

CAMIN ARDINDAN GÖRÜNEN AĞAÇLARA
BAKTIM... BABAM YETİŞKİNLER-ODASI'NDA,
KAHVERENGİ KOLTUKTA OTURUYORDU, SES
ÇIKARMADAN YANINA YAKLAŞTIM VE ELİMİ
OMZUNA KOYDUM. "DERT ETME İHTİYAR,
ÇIKIP GEZER KIZ TAVLARIZ." "OLUR MU DER-
SİN?" BABAM BANA BAKTI. "OLUR MU? BECE-
REBİLİR MİYİZ DERSİN?"

Papazın her eğilişinde babamın dudağı titredi. Korkunç. Merasim sırasında bir kere az daha ağlayacaktım: “Vefat eden kız kardeşimizin zor hayatı,” anlatılırken. Kız kardeşlerimizin, erkek kardeşlerimizin hayatları genellikle böyledir. Biraz beklettikten sonra çelenkleri götürdüler, meşaleler alev alev yanıyordu. Cenaze arabasındaki SKODA yazısını defalarca okudum. – Tabutun arkasından yürüdüm, dehşetli yalnız hissettim kendimi, Tanrı sanki ölü dünyayı gömüyordu. O bomboş, derin boşlukta sanki sadece ikisi kalmıştı: o ve ölü-dünya, beyaz dantel kefenle örtülü kahverengi tabutun arkasından yürüdüm, motorlu cenaze arabasının cam bölümüne başımı sarkıttım, cenaze arabasının camında yüzümün aksini, şapkasız başımın nasıl beyaz kefene dolandığını gördüm.

Kabristanda bazı mezar taşlarındaki saçma sapan yazıları okurken gülesimiz geliyor, o an diğerlerine kıyasla kendimizi üstün hissediyorduk. Yağmur çiseliyordu. Killi toprakta ayaklarım kayıyordu. Zavallı ayakkabılarım! Büyü-kannelerimizin, dedelerimizin mezarında kavanoz için ufak bir çukur kazdılar. Köpeğin eşeleyeceği kadar – o da kemiği için. Kocaman kestane ağaçlarına ve uzaklardaki kurşuni gökyüzüne baktım, aynen hüznü bir romanda tasvir edildiği gibi üzerimize çöküyordu... Ağaçlar yerinden oynadı, başımı öne eğdim, *ne olacaksa olsun artık* dedim.

Toprak kürekle atılırken, bu bana tasavvur edildiğinden çok daha doğal, gerçekçi ve yerinde göründü, aklıma papaza yardımcılık ettiğimiz eski günler geldi, “defincilik” işini çok severdik. Parası için. Bu işten anlayan kişi,

öğrenmek istediğini tek bir bakışta anlar (dulların kıyafetlerinden, ağlamaların türünden, giyim kuşamdan, kadınlarla erkeklerin sayısından ve tavırlarından vb.)... Bizden acaba ne kadar koparılabilir? Benden herhalde bir onluk, ustaca bir duygusallıkla belki bir yirmilik, babamdan kesin kişi başına bir yirmilik, bahşiş konularında hiç şaşmaz, kardeşim 100'lük bile toslayabilir. Bu türden iriyarı, soylu takımından erkekler ağlamanın sınırında olduklarında her şeyin daniskasını yapabilirler. Kız kardeşim solgun bir halde kovar bizi.

CESET TIS ÇIKARMADAN ÇÜRÜR.

Küçük toprak kümesini pis, kenarı yırtık, biçimsiz bir naylon folyoya attılar. Folyo rüzgârda hışırdayıp durdu. Öfkelendim, lokantada yine ciğer yahnisi bulamamışım gibi. Taziyeleri kabul ettik; babam haklı çıktı, elimi her sıktıklarında ta yüreğimden minnet duydum, en yavan sözler için bile. Almanca konuşanlar da çıktı; o durumda yabancı söz öylesine kaba geldi ki, üstelik o çıtkırıldım insanların ağzından çıkınca – sanki hepsi bütün garipliğiyle, alışılmamışlığıyla ve inanılmaz edepsizliğiyle, sıkıntı yok, der gibiydi. Bundan büyük sıkıntı mı olur, annem öldü.

Ne kadar çok insanın toplandığını gördüğümde eve girdince, “hadiseleri” hep anlattığım gibi, bunu da anlatırım diye bir düşünce geçti aklımdan: “Anneciğim, her şey yolundaydı, çok insan geldi... pek ilginç değildi.” Birden bir terslik olduğunu fark ettim. – Kız kardeşim çelengin beyaz kurdelesine basmış. Ayağına dolanmış: kalabalıkta birkaç kez gördüm dargın, asık yüzünü. Beyaz ipek kurdelenin nasıl çamura battığına baktım.

FOLYO IN EXCELSIS DEO!
BAYRAM OLSUN. BAYRAMDAN ANLADIĞIMIZ
ZARAFET DEĞİL, TARZ DA DEĞİL, HAYSİYET,
VAKAR, AHLAKİ YÜCELİK, IŞIK; PIRILTI DE-
ĞİL, ALTIN YA DA ZENGİNLİK DEĞİL.

Soğuk mezeler, yemekler, içkilerin seçimi, peçetelerin tanzimi hepsi neredeyse annem hayattaymış gibi olmuştü. Neredeyse. Çünkü ben, öncesinde fark edilmeyen inceliği fark ettim, hatta yeni peçetelerin rengini, soğuk mezeler tabağının gereksiz lüksünü de fark ettim. Yabani otlar boy göstermeye başlamıştı ve bu, sonu gelmez değişiklikler dizisinde ilk değişimdi. Hangisi daha çok acı verdi bilmiyorum, o rezil aynılık mı, yoksa o rezil farklılık mı.

Kalabalık olduk, *bizim aile büyüktür*: biz – sonra yakınlarımız, bıkılan ve sevilen teyzeler falan filan, sonra daha uzak olanlar, hareketlerinde beklenmedik bir şekilde kendimizi fark ettiğimiz yabancı kadınlar ve erkekler, *bizden* çalmışlar sanki, ama bu tuhaflığa birlikte güldük, oğullarına kuzenler diyoruz, kızlarına kuzinler. “Sevgili kuzin,” dedim ince, esmer bir kıza, bir hayvanınki gibi esnek ve kıvraktı vücudu. “Karin.” Sırt dekoltesi kuyruk sokumuna kadar iniyordu, kalçaları hizasında incecik, koyu renk, pırıl pırıl tüyler. Dakikalar mı, yoksa yıllar mı geçti böyle, ne bileyim ben.

Geçenlerde banliyö treninde, yakındakilerin söylediklerinin duyulduğu ama aslında hiçbir şeyin anlaşılmadığı o boğuk, sürekli gürültüde birden arkamdan gayet net olarak öfkeli genç bir kadın sesi duymuştum: “APTAL MISIN?! SAKIN SEN ÖLDÜRME!” Akrabalarımın seslerini de böyle duydum, beklenmedik bir keskinlikle, sakın sakın bulaşık yıkarken “biri” böğrümüze bıçak dayamış gibi. Arkamdakiler şöyle konuşuyorlardı: “Para bile verse olmaz”; falanca başçavuş “çok iyi kalpli” imiş. Buna güldüm, oysa

bayağı ürkmüş, bir köşeye çekilmiştim. Onları görmek için çıktım oradan; yoktu görülecek bir şey, onlar da bizim gibiler, inanılır gibi değil!

OKYANUSTA DURUMUMUZ: ÖLÜSÜ DİVAN-
DA KANATSIZ UÇAR GİBİ YATMIŞ. AİLENİN
DELİSİ YORGANI ÇEKTİ ÜSTÜNDEN. “ŞİMDİ
GÖRÜYORSUN İŞTE İNSANIN DEĞERİNİN NE
KADAR OLDUĞUNU!” GÖRDÜM; İKİ BEYAZ
MEMENİN ÇILGINCA GERİLDİĞİNİ. VENÜS
TEPESİNDE KILLAR EDEPSİZCE CANLIY-
DI – KADIN VÜCUDU CAPCANLI YAŞIYORDU
HÂLÂ, SADECE ÇENESİ, ÇENESİ SARKMIŞTI
BOYNUNA. DAKİKALAR MI, YOKSA YILLAR MI
GEÇTİ BÖYLE. NE BİLEYİM BEN. “OLDU MU
ŞİMDİ!.. ÇOCUĞUN ÖNÜNDE!..” TOPRAK BENİ
GERİ ÇAĞIRDI. AZ SONRA GÜNEŞ ODAYI AL-
TIN IŞINLARA BOĞACAKTI.

“Sevgili ölümüzden” bahsettik, belki de aldığımız o lanet ve laf aramızda: takdir edilen terbiye yüzünden ondan bahsetmezsek saygısızlık yapıyormuşuz gibi hissederdik, onu ihmal ediyormuşuz gibi, çünkü o... *orada değildi*, çünkü o *passé*. Doktoru gülümseyerek annemizin ne kadar ölmek istemediğini anlatıyordu, hem de bunu aydın fikirli ana-babaların çocuklarının deli saçması ve bu yüzden ilginç sayılan inatçılıklarını övünerek anlattıkları gibi anlatıyordu, arada hissediyormuş çözümün... elbette ki ne olduğunu, eğer... “Ama istememiş.” “Nasıl yani, istenci mi vardı?”

Piyanonun başında Karin ve yabancı bir kadın duruyordu. “*My life, the world, men*” – bu sözcükleri duydum. Birbirlerinden fazlasıyla hoşlandıkları belliydi. Kelimelerle anlatılamayacak bir arzu duydum. Kadının etrafını herkes meraklı bir nezaketle sarmıştı. “Merhaba,” dedi bana. Duraladım. “Bakıyorum kim olduğumu bilmiyorsun. Saca, daha doğrusu” –çatlak bir sesle güldü, bu onu hemen ihtiyar yaptı– “Saca teyze, beni tanıdığın zaman öyleydim senin için... Korkma, korkma, sen benim kucağıma bile oturdun.” Etraftakiler gülüştüler. “Demek Saci bu...” “Korkmuyorum” dedim, korkmadım. Ardından sessizlik oldu.

Zavallı sonunda yemeğini bile kendi başına yiyemeyecek hale geldi, ne kadar zarif bir şekilde kabullenmişti çaresizliğini; aynen Ödön gibi, o da ne kadar çekti pislikten biçarem, *ne kadar suanyet olduğunu bilirsin*, bağırsağı ameliyat edilmişti, yatağının kenarından damlıyordu... dışkı, öyle bir kovduracağım ki sizi şekerim, *sağlık* emekçisi

olduğunuzu bile unutacaksınız; ama sonra Ödön'ün başucunda birlikte sabahladık, arkamdan sarıldı bana, “Benden nefret ediyorsunuz değil mi?” Bunun üzerine beyim, “Etmiyor küçükhanım,” dedi, “emin olabilirsiniz, dini izin vermez,” ki bu doğru... Ya bizim aziz (yoksa zavallı mı?) Lizicik, nasıl da genç kalabildi, ruhu genç kaldı çünkü – Tanrım, yaşlanmış olmak ne kadar sinirlendiriyor, daha doğrusu canını sıkıyordu, vücudu değil ama, güzel ihtiyarladı çünkü, yüzünün kırışıklıklarını gizlemeye çalışmadı, saçlarının ağarması da ne kadar ilginçti, gerçi sonlara doğru dökülmeye başladı, ama doğrusu biriken yılların ağırlığını yüksünmeden taşıdı, o kısa süren histeri dönemini saymazsak, hani o kızıl kahverengi peruğu taktığı, “Şehrin en güzel liseli kızı Vengrayanovskaya,” gibi beline geniş kemerler bağlayıp Hint sarilerinde dolaştığı dönemi, herhalde yaşlılık bilgeliği diye düşünüyordu ve bu bilgeliği yakınlarıyla paylaşması gerektiğine, hayatın tutarsızlığına, zihinsel ufkun zaman zaman daralabileceğine dikkati çekmesi gerektiğine inanıyordu, “bu nasıl bir hayat çocuğum?!” vesaire (arada tabii giderek huysuzlaştı, alışık olmadığı her şey onu huzursuz etti, cimrileşti(!), ahkâm kesmeye, her şeyin kötü tarafını görmeye başladı).

BİRDEN ANLADI ANNESİNİN BİR ZAMANLAR
ÖRÜMCEKLERDEN NEDEN NEFRET ETTİĞİNİ.

O, ÖRÜMCEKLERİ ÖZELLİKLE DE UZUN BACAKLI TARLA ÖRÜMCEĞİNİ TATLI SÖZLER SÖYLEYEREK SERBEST BIRAKTIĞI VAKİT ANNESİNİN NEDEN SİNİRLENDİĞİNİ.

DEMEK ÖRÜMCEK AĞI YÜZÜNDENMİŞ!

Güneş odayı altın ışınlarla boğmak üzereydi. Katran kokusu, kızıl çınar ağaçlarının hafif hışırtısı; odamıza sonbahar gelmiş, don ve duman, taş evin boğuk uğultusu, tahıl sandığını, kapıyı kemiren iğrenç fare. “*Güzel bir ölü* değildi,” dedi doktor boş sigara ağızlığını emerek. Gür saçlarının siyahı maviye çalıyordu, sivri, kısa ama kalkık olmayan burnu bir ergeninki gibi, çenesi güçlü ve haşın, günde iki kez tıraş olması gereken erkeklerden. Kısa boyu nedense ansızın dikkatimi çekti. Bacakları kısaydı. “Ne istiyorsun benden?” diye bağırdım. Güldü. “Gözlüklerini göster bakayım,” elini uzattı, önce başımı kaçırmak istedim, sonra vazgeçtim. Gözlüğümü dikkatle tutup çıkardı, soyar gibi, ben de ona yardımcı oldum. Sonra başımı tuttu: “Güzelsin böyle.”

Bu yazdıklarımın gerçek olduğundan emin değilim. Klozet banyonun en başında, kapının hemen orada, başım kapıdan bir karış mesafede. Ayak sesleri duydum, tuttum kendimi. Anahtar deliğinden nefes alışların düzenli sesi sızıyordu, soluk alış, hafifçe soluk veriş. “Sensin?” Karin’in sesi. Cevap vermedim. “Biliyorum!” Eliyle de tırmalıyordu sanki. “Buradasın! Biliyorum! Buradasın!” Yine ayak sesleri. “*Was tust Du hier?!*” Sacı. “*Lass mich. Lass mich endlich. Das geht Dich nichts an!*” İtişiyorlar mı nedir? – Ondaki alelade şehevi isteğin sesine kütük gibi sağır kalan salakça endişemin komedisi. Gölge, gece, sessizlik, soğuk.

Var, şeytan dürtüsü var. Öyle durumlarda korkmak daha doğru olmaz mı? *Voilà votre mort, monsieur!* Kadınlar

birbirlerine sokuluyor, kesik kahkahalar atıyorlar, saçları birbirine değiyor, solukları ortak. Ekmek dolmasının içi döküldü. Annemin tarifi, neredeyse tam gerektiği gibi olmuş. Karin'in çok hoş yabancı kokusu vardı. Karanlıkta sadece kolunu gördüm, aydınlatan, kuvvetli, güzel, esmer, etli kolunu: yaz-kolu. Elimi umutsuzca -hâlâ hastaymışım gibi- kucağıma bırakınca kız tuttu, annem gibi. O kadar derin bir minnet duydum ki o an benden ne isteseler yapardım. Tanrım ben bütün bunlar için ne kadar sığ biriyim.

“ERKEKLER HELASINA GEL BENİMLE.” PAR-
MAĞI ARALIĞA DEĞİNCE OFLADI: “*TANRIM.*”
BABAM ADAB-I MUAŞERET DERSİ ALIYOR.
“BİZ ERKEKLER, SEPA'RE'DE OTURURKEN
DOSTLARI SELAMLAMAK İÇİN AYAĞA KAL-
KAR MIYIZ?” CEVAP VERİYOR: “ERKEKLER
SEPA'RE'DE OTURURLARSA AYAĞA KALK-
MAZLAR AMA YERLERİNDEN HAFİFÇE DOĞ-
RULUP AYAĞA KALKMADIKLARI İÇİN ÖZÜR
DİLEYEBİLİRLER.”

Doktor küçümseyen bir gülümsemeyle dişlerinin arasındaki boş ağızlığı oynattı. “Hayat ne midir? Ben söyleyeyim. İnsan doğduğunda, üç hayat yolu arasında seçim yapabilir, başka seçimi yoktur: sağa gidersen kurtlar yutar seni; sola gidersen sen kurtları yutarsın; dosdoğru gidersen kendi kendini yutarsın.” Sustum. “Sefilliğimizde tek teselli veren şey eğlencedir. Eğlence eğlendirir ve fark etmeden ölüme doğru götürür. Ölüme, sefalete, cehalete deva bulamadık. Bunlara rağmen mutlu yaşayabilmek için çareyi de bunları düşünmemekte bulduk.”

Bu çiftanlamlı sözlerden ne kadar nefret ettiysem o kadar da haz duydum. Yüzüm kızardı, nefesim sıklaştı, oranlar değişti. “İç” dedi bana emreden bir sesle, “sonra da tüyelim buradan.” İki hemşireden bahsetti, iki Schwester’den, hep neşeliymişler, hep gülerlermiş, dert sıkıntı nedir bilmezlermiş, butlarını birbirine sürtmelerinin bir müziği varmış, ama arada bir de itişirlermiş, sakarmeke kuşları gibi kumsalda ellerini kollarını sallar çırpınırlarmış. “Gel” dedi, “gel.” Haykırdım: “Anlamıyorum, anlamıyorum, anlamıyorum.” “Sakin ol, herkes ve herkesinki ölür,” hafif ve serin elini alnıma koydu.

Palinka almaya gittim; matem öğürtüsü başlamıştı. Vestiyerdeki kadının yüzü yağlı yağlı parlıyordu, özellikle de dudakları. Böylesine sadece moda dergilerinde rastlanır. Eskiden güzelmış ve güçlüymüş herhalde, şimdi ihtiyar –içimden ekledim hemen– ve güzel ve güçlü. Başım döner gibi oldu; on bin ruhum vardı ama ağırlığım yoktu,

ne de vicdanım, sadece sinirlerim vardı. Rüzgârdaki kum. Kadının nasıl çalıştığını seyrettim, kimin ödediğini, kimin ödemediğini hep biliyordu. “Nasıl?” “Kenarını kıvrıyorum. Sonra da düzeltiyorum.” Vestiyer fişini alıp baktım. Göğsü yukarı-aşağı inip çıkıyordu, demirci körüğü gibi. “Demek düzleştiriyorsunuz...” “Düzleştiriyorum.” “Ya?! Demek hal böyle?!” “Anlamıyorum sizin ne düşündüğünüzü.” “Ne düşünebilirim onu düşünüyorum.” Dudağını sarkıtarak, aşağılarcasına “Tamamdır” dedi. “Yarın yine geleceğim.” “Tamam. Gerçi biliyorum gelmeyeceğinizi.” “Nereden?” “Çünkü görüyorum, size her şey şimdi, hemen lazım.”

KUKLA.

Gözyaşları içimde iğrenç bir hayvan gibi dolaşüyor. Kılılı, vıcık bir yumru, kokarca mesela. Ya da çakal yavrusu. Yahut yağlı, *iri* bir sıçan. İçimde büyük boşluklarla kapkara, ağır yerler durmadan yer değiştiriyor. Geçit koridorları bağırsaklar. Midem sürekli gurulduyor. Sadece güzel yemekleri düşünebiliyorum, örneğin dana pirzolası. İçim lağım kokuyor. Yok. Yok. Hiçbir şey yok. Bir anne var. Annem gümüş bordürlü, lal rengi sabahlığını giymiş, belinde geniş Çin kuşağı, ipek terlikler, yumuşacık, abanoz siyahı saçlarında o güzel gökkuşağı renkli süs, yanılısama, sürekli rüzgâr, Viyana avizelerinin minicik kristalleri birbirine çarpıyor – rüzgâr, esinti, nefes. Korkmuyor musun oğlum? Ah anneciğim, şimdi samimiyetimin bütün patavatsızlığıyla cevap vermeye cüret etsem, ediyorum, derdim ki anlamıyorum, sorunu anlamıyorum, var olandan korkmak nasıl mümkün olur, olmayan çok daha korkunç değil mi, var olan yok, olmayan var, şşşitt, şşşittt, sus, aptal, yaramaz çocuk, sus.

BACAKLARI İKİ YANA AÇIK DURMUŞ. EN KÜÇÜK OLAN İKİSİ DİZLERİNE SARILIYOR. BACAKLARI ARASINA UZANIP TIRMALİYORLAR. DALGIN BİR ŞEKİLDE ELLERİYLE SÜPÜRÜYOR ONLARI.

TANRI YÜREĞİME ALTIN IŞIN PÜSKÜRTTÜ.

Beyaz önlüklü hemşireler mini etek giymişler sanki. Erik rakısının kokusu biraz ürkütmüş onları. Sonunda şişman olanı sordu: “Neredeydiniz yaramazlar?” Bacakların bitiminin koyuluğunda görülen gümüş renkli minicik külot-tan büyülenmiş gibi gözlerimi ayıramıyordum. “Gümüş rengini tutarım,” dedi gururla. Bu itiraf kırıntısını duyunca sigaramı parmaklarımın arasında kasıntıyla tutarak şu kadını rezil etsem türünden dostane bir duyguya kapıldım. Bir başkasını dansa kaldırdım. “İçmiyorum, çünkü içersem bayağılaşıyorum.” Bana bakıp güldü, ben de ona. Kuvvetle öptü. Doğu Alman kalodant diş macunu kullanıyordu. O zaman tanıdım! Hastanede annemi o göstermişti. Ama o zaman duyduğum kini hissedemedim. Yenisine ihtiyacım vardı.

Doktor dans ederken şişeden içiyor, bir çocuk şarkısı söylüyordu: “Karakoncolos, ah karakoncolos,” “Demek istediğim şu ki ahbap,” sesi dostçaydı, “ölümü de istemek gerek.” Kız kolları arasından haykırdı: “Ölümün canı cehennemine.” Hemşire hemen af dilercesine yüzümü okşadı: “Tamam, tamam küçüğüm.” Birden her şey o kadar az geldi ki, soğuk, bedensiz, uydurma, avaz avaz bağırmak, sızlanmak istedim. Az! az! az! Alnımı sıcak boynuna dayadım, sarıldım, sıktım, sıktım. “Neyin var?” “Ben... ben” diye başladım, “ben...” Ağladığımı fark ettim. “Zavallı-cığım.” Sonra vücudundan, kasların ufak gerilmelerinden anladım ki uzaklaşmak istiyor. “Hayır, rica ederim hayır,” dehşet içinde yalvardım. “Ne hayır?” diye sordu aptalcasına.

Pencere girintisinde durduk, bacaklarım titriyordu. Karanlığa baktı, ama orada da sadece benim aksimi gördü. Dönüp baktım, korkuyor. Bunu görünce arzum yine o kadar kamçılandı ki, içime sancı girdi. "Korkma," dedim, öfkeyle. "Şimdi yalnız bırakırsan öldürürüm seni!" Beni gecene götür, ey başrahibe.

OLASIN DİYE VARSIN.

YAP! YAP! BENİ ÖZGÜR YAP!

MÜTHİŞ DÜZ...ME! AYIP YERİNİN YARIĞI AY-
DINLATSIN! KLİTORİS PECCATA MUNDİ!

Doktor neşeyle “Gök boş,” dedi. “Ev öksüz, kahkaha sesleri yok.” Sonra da yorgun ve küçük hıçkırıklarla, hırlamalarla kesilen bir sesle sevişme konusunda nutuk çekmeye başladı, o büyük tutku nasılmış, büyük tutku giderek kişiliksizleşen bir düşüşmüş, her şeyi yiyip yutan bir yuvarlanmış, kişiliksizlik hem korkutucuymuş hem cazip, korkutucu çünkü biri yok oluyormuş, o kadar sevdiğimiz “ben”, cazip: herhangi biri olabilmek, her şeyi istemekmiş. Ama her şeyi istemek olabilir mi? İşte soru da bu. Akıllı gözleri şimdi hüznle parladı. “Anlıyor musun?”

Verandada kimse yoktu, koyu bir gece inmişti üzerimize, rüzgârın silip süpürdüğü, parlattığı gökyüzünde yıldızlar ıslı ıslıldı, uzaklarda pır pır eden bir ışığa anbean dağılıveren kül karışıyordu, esinti birkaç sokak öteden baharat ve taş kokusu getiriyordu, sokağın ıslak asfaltında bir otomobil sanki uzun uzun kaydı ve hızla uzaklaştı, hemen ardından uzaktan gelen haykırışlar sessizliği böldü. Sonra gökyüzü ve yıldızların sessizliği tüm ağırlığıyla yine üzerimize çöktü.

Yaşayan saklanamaz. İnsanın başına zamanla türlü türlü şeyler gelir. Dar zaman daralır.

“DELİ” PIERROT’NUN KEYFİ YOK. ANLAŞILAN
PARİS’TE YAPTIĞI HINZIRLIKLARA CANI SIKI-
LIYOR, YOKSA İNTİKAMDAN MI KORKUYOR?
YALDIZLI KÂĞITTAN ÇİÇEKLERİ KOPARIP

SABAH RÜZGÂRINA SAVURUYOR... BİRDEN, BİRAZ UZAKTAN GELEN KORKUNÇ BİR KÜKREYİŞ. YER SARSILIYOR, KÜKREYİŞ ARTARAK GÖKGÜRÜLTÜSÜNE DÖNÜŞÜYOR VE GİDEREK YAKINDAN DUYULUYOR. – YANDAKİ BAHÇELİ KULÜBELERDEN BİRİNDEN YELESİ TOZ ALTINDAN BİR ARMA ASLAN ÇIKIYOR. PIERROT ELİNDE KALAN KÂĞIT ÇİÇEKLERİ DE SAVURARAK TABANA KUVVET KAÇMAYA ÇALIŞIYOR AMA ÖNÜNDEKİ PARMAKLIKTAN ATLARKEN ÜZERİNE TAKILIP KALİYOR, YARI AÇIK BİR USTURA GİBİ, PANTOLONU EN AZINDAN YÜZ YERİNDEN CART DİYE YIRTILIVERİYOR. ARMA ASLAN BİR SÜRE ALAYLI BİR GÜLÜŞLE SEYREDİYOR, SONRA YAVAŞ YAVAŞ ELDİVENLERİNİ ÇIKARIP TAKILDIĞI YERDE ÇARESİZCE SALLANAN PIERROT'YU FECİ BİR ŞEKİLDE AŞAĞILIYOR.

ETRAFTAKİLER HAYRETLE SEYREDİYOR BU CÜRETİ.

“Şimdi artık git,” dedi doktor. Evin önünde yaşlı bir adam bahçeyle uğraşıyordu. Başını yana eğmiş, bir kedi eniğini ensesinden yakalamış gibi, elinde kendinden biraz uzakta tuttuğu kökleri birbirine karışmış bitkiyi hayretle inceliyordu. Sözcüklerden sözcükler gelir benim aklıma, sözcükler de sözcükleri getirir. *Ben kendimi köksüz hissedirim, çünkü kök ben kendimim.* Yine bir kadın düştü aklıma, üstümde dört ayak duruyor, memeleri aşağıya sarkmış, kalçalarını hızla sallıyor, memeler sallanıyor, bacaklarının arasından saçakkökler sarkmış, duvara gizemli, zarif gölgesi düşüyor.

Ve işte orada evin önünde, gölgeli parkta, o damarlı, yaşlı eldeki acayip bitkihayvan leşine bakarken – bomboş, eskimiş, baş ağrılı, onun da ötesinde!, hayatta oynadığım bütün rolleri yitirmiş, doğallık olan kendi rolümü yitirmiş dururken ta içimde, kendi kendime, yalnız başıma kabul-lenmekten başka çarem kalmadı: öksüz kaldım.

Ve aynı anda –bir vakitler bir matematik probleminin, hiç beklenmedik bir an, bir sabah, üç gün sonra, öylesine, sucuklu yumurta yerken, evet ben, *le phénix de la famille*, o kadar şiddetle ve bundan doğal bir şey olamazmış gibi aydınlanıvermesi misali– kadim mimar dostumun gökden, kambur endamı gözlerimin önünde canlandı: nasıl o loş, kırılğan evde leylek bacakları, beceriksiz hareketleriyle yer göstermişti bana, dressing-gown’u ve güzel ipek eşarbu misafiri için giyindiğini belli ediyordu; onu ilk defa o zaman görmüştüm, ama binalarını kendimi bildim bileli tanırım, hem o kadar eskiden beri ve o kadar içimden ki, bu buluşma

adeta (önemli) bagatell bir artı olmuştu; havadan sudan konuşmalarla geçmişti zaman, sanki kırk yıldır tanışıyor muyuz gibi, iki huysuz yaşlı hanım, iki kocakarı, örgü örmenin ayrıntıları hakkında görüş alışverişi yapıyorlar, BİR YÜZ, BİR TERS: anlaşılamaz bir öfkeyle ve birden utanarak “ben dulum!” dedi, sonra tahammül edilemeyecek kadar uzun aralarla, ama akıcı olarak, gözleri pırıl pırıl, heyecanlı ve öfkeli, kimi zaman sözcükleri üst üste yığarak, kekeleyerek, o kadar ki dilin yapısının yıkılacağından korkası geliyordu insanın, konuşmaya başladı, karısının ölümünde hatası olduğunu hissediyor, daha ziyade öyle *düşünüyormuş*, hatalı çünkü razı olmuş, bir uygulamayı kabul etmiş, binlerce yılın kof otoritesiyle desteklenen bir uygulama da olsa kabul etmiş, yani insanın ölümlü olduğunu, dolayısıyla karısının da ölümlü olduğunu ve buna korkak bir kır kurdu gibi razı olmuş, oysa bunu kanıt olarak kabul edecek şöyle-böyle bir mevki olan, aşağı-yukarı özgür, kendini biraz olsun ciddiye alan Macar mahkemesi yokmuş, insan fanidir sözü bir söylentiymiş, mahkeme söylentileri dikkate almazmış, demek oluyor ki onun temel yükümlülükleri olmalıymış, bunları ihmal etmek günahını işlemiş, aldanmış, iki yaşında saf bir çocuk gibi yutturmuşlar ona bu alçakça hileyi, salak yerine koymuşlar, aldatmışlar, oyuna getirmişler onu... yutkundu, ağzını açıp kapadı, korktuğu, güvenmediği, ama kullandığı sözcüklerle daha ağzından çıkmadan önce savaşıyormuş gibi ellerini havada salladı, güzel erkek yüzü kasıldı, böyle zamanlarda çılgın bir kocakarı yüzü bakardı oradan... bu alçaklığın önüne

böyle yol açmamalıymış, yapması gereken şey, yaşlar indi gözlerinden, yapması gereken... kadınının yanına öylece uzanması gerekirmiş, onu sarması, kucaklaması, okşaması, tatlı sözler söylemesi, şımartması gerekirmiş, ellerinin arasında ufalanıp yok oluncaya ya da canlanıncaya kadar kollarının arasında sarmak, sıkmak, mıncıklamak... ah bu kepa-zelik! Ah bu rezillik!.. (Sevgili yaşlı dostum. Seni seviyorum.)

KAVURUCU BİR ŞUBAT GÜNÜ ÖĞLEDEN ÖNCE, BEATRİZ VITERBO ÖLDÜĞÜ ZAMAN – İNSANI BÜYÜLEYEN CAN ÇEKİŞMESİNDE BİR AN OLSUN NE AŞIRI DUYGUSALLIĞA KAPILDI NE KORKUYA–, CONSTITUCION MEYDANI-NIN DEMİR ÇERÇEVELİ AFİŞ YERİNDE BİR SARI TÜTÜN REKLAMINI DEĞİŞTİRDİKLERİ-Nİ FARK ETTİM; ÜZÜLDÜM BUNA, ÇÜNKÜ İDRAK ETTİM, ARTIK BEATRİZ'DEN UZAK-LAŞMAKTA OLANI, SONSUZ VE MUAZZAM KÂİNAT, SONSUZ DEĞİŞİMLER-DİZİSİNDE BU SADECE İLK OLANI.

KÂİNAT DEĞİŞEBİLİR AMA BEN DEĞİŞE-MEM, DEDİM KENDİ KENDİME MAHZUN BİR GURURLA; BİLİYORUM BEYHUDE AŞKIM KİMİ ZAMAN YÜK OLUYORDU ONA, AMA ŞİMDİ, BEATRİZ MADEM ÖLDÜ, HİÇ DEĞİLSE UMUT-SUZCA VE HAYSİYETİM KIRILMADAN KENDİMİ ONUN ANISINI YAŞATMAYA ADAYABİLİRİM.

Yok hayır! dedim, benim bunu kaçırmam... olamaz. Park değişiverdi birden, çimenler, gelincikler, çayırkuşları zift gibi siyah kremayla doldurulmuş bir tabağa benzedi... Nefesimin giderek sıklaştığını duydum, bir hayvan sesi işittim, hemen ardımdan geliyordu, öfkeli ve zalim. Hastanenin koridorlarında bir çizgi film figürü gibi kayıyordum, amaçsız bir zaferle, buz tutan Flaman (?) kanallarında Thyll Ulenspiegel gibi.

Annem birden önümde belirdi. Yan dönmüş, saydam bir beyazlık içinde. Dizini kıvrımış sanki, yana doğru büzülmüş. Alnı büyümüş. Büyük alın yüzüne küçük bir kız ifadesi veriyor. Vitrin camına alnını dayamış bakan meraklı, küçücük bir kız. Elleri üşür gibi omuzlarında. Kır saçları alnına yapışmış.

Kim oluyor o, orada yatan, nesne, şekil, kara delikte gri bir şey mi? O kadar tanıdık... Sevdığım bir arkadaş...

"Anneciğim, duyuyor musun, anneciğim, Beatriz, Beatriz Elena, Beatriz Elena Viterbo, Beatriz canım, ebediyen kaybettiğim Beatriz'im, ben geldim, buradayım, ben..."

Hücreler başlarını almış gidiyorlar! Görüyorum. Kapalı, hareketsiz gözlerde görüyorum, derin, karanlık çukurlarda, etrafındaki çizgilerde, büyüyen alında, burunda, artık oraya ait değilmiş gibi, sonradan yapıştırılmış yabancı gibi duran burunda ve şişmiş karında, ağaran saçlarda değil de saçın birden dümdüz olmasında, saçlardan hayat çıkmış, yağlı ve yapış yapış olmuş saçlar "canı hep sıkkın, mahzun yüzlü otopsi uzmanının" yanak dediği o gri, eğri-büğrü yüzeye sarkmış. Ayakları hâlâ sıcaktı!!!

O KADAR DEĞİL, DAHA ZİYADE... TESELLİ EDİYOR, ANNESİNİN TESELLİ ETTİĞİ ERKEK GİBİ. SEN YAS TUTAN KARDEŞİM! BU TABUTTA YATAN BU YİĞİT, İYİ YÜREKLİ KADININ BİRİCİK OĞLU, SEN BİLİRSİN BİZİM İÇİN ANA TESELLİSİNİN NE DEMEK OLDUĞUNU.

Çınlayan metalim, tınlayan santur! Canı cehenneme
herkesin. Nefret ediyorum senden.

Bu bahçe kanlı bir bulamaç. Ama hayır, ama hayır, ama olamaz! Tanrım bana güç ver.

Yavrum. Evladım. Benim küçücük oğlum. Şimdi oldu mu böyle, sen orada, ben burada, orada sen, burada ben. Hiçbir şey düşünmüyorum. Budalaca bir sessizlikle kabullendim ölümünü. Ölen sensin, yok olan ben. Ve benzeri. Bundan böyle mevcut değilsin, ama varsın. Sensin: ölmüş olan. Sensin, sadece sen, ölmüş olan. Gözyaşlarım tüken-di: ama annen olduğunu düşündüğümde, yani annenin *ben* olduğumu düşündüğümde, kendimden etkileniyorum. Bazen şaşırıyorum elime aldığım bazı şeyleri hâlâ düşürmemiş olmama, birden aklıma gelmen beni bu kadar mı hissizleştiriyor?

Şu cümleyi sevmezdin herhalde (çünkü patavatsız ve kendini beğenmiş): ben aklıma gelebileyim diye aklıma geliyorsun. İçimde acı yok, sadece yorgunluk, büyüyen sessizlik ve artan dehşet. *Yarıklar*, bunlara artık acı adını verebiliriz. Her zamanki gibi: kötü sorular karşısında susuyorum. Ne halde olduğumu tam dillendiremiyorum. İki hareket arasında çok fazla şey oluyor ve ara verildiğinde de, kusura bakma ne olur, bağırsaklarım boşalacak gibi sanki. (Üslup işlerinde bundan böyle özür dilemeyeceğim.)

Gün boyu olup bitenleri gün içinde kavramaktan acizim. Bu çok fena. Şimdi olabileceğim yerde yerim yok. Oysa koca dünyada bunun dışında...

KAPIMIN ÖNÜNE ÇIKAM,
GÜNEŞİN DOĞDUĞU YERE BAKAM,
BEMBEYAZ BİR TAPINAK GÖREM ORADA.
DIŞI RAHMAN

İÇİ ALTIN.
NEDEN AĞLAYARSIN ANACIĞIM?
AH, OĞLUM, OĞLUM, AZİZ OĞLUM, ÂŞIK OĞ-
LUM,
EZİYET ÇEKENİN ANASI OLAM DİYE DOĞUR-
MADIM BEN SENİ!

SABAH-AKŞAM BU DUAYI EDENE
BAKİRE MERYEM MALUM EDER ÖLECEĞİ
ZAMANI!

Yasını tutuyorum! Ayağымda siyah çorap, başımda siyah şapka, sırtımda o çirkin siyah kostüm. Matemimde kocakarı olacağım, bu benim adağım, az sanma bunu sakın. Yasını tutuyorum, istesen de istemesen de. Kederim bu kadar büyükse sıradan biri değilim demek. Başım dertte diyorum, böyle teselli ediyorum kendimi, aynada yüzümü inceliyorum: birden cüsseli bir kuş gibi çıkıyorum karşıma! Ayrıcalık talep ediyorum, bana saygı gösterin, cenazem var benim! – Sanırım hep sana “iyi annelik” yapmadığımı düşündün.

Dün yemek yemeyi unuttum. Savaş varmış gibi, ancak akşam vakti sokağa çıkmaya cesaret edebildim... Ágnes’e gittim. Sessizce sarıldık birbirimize. Ağladım... Sıcaklığını kemiklerimde duydum... Sevgili Ágnes, seni sonsuza kadar böyle tutabilirdim, sonsuza kadar kollarının arasında kalabilirdim.

Zaman beyaz, yorgun, güzel bir kadın. Bacaklarını plili ipek eteğinin altına çekiyor. Kıpırtısız yüzünde buruk bir ifade. Bir şey oldu artık, demek ki geçti, bitti. Ama bu kesin değil. Daha iyi bir rol dağıtımında, onu Edith Clever oynuyor. Erkek olsa leş gibi içki kokarak ağlardı. Sağlam oturmuş. “Yalnızım oğlum. Yalnız olan ihtiyardır. Ama ben yine de ihtiyar değilim!!!”

Görüyor musun, açık bir yara gibiyim, inliyorum, sızlanıyorum. Öylesine yumuşağım ki her an âşık olabilirim. Pek hoş bir manzara değil doğrusu. Kötü kaliteli maddeden yapılmışım küçüğüm... Düşüş! Orada, zaaf ve günah arasındaki ince sınırdaki masumiyetin günahla yer değiştirdiği yerde. İşareti yok.

Sabah yarı uyanık, kıvrılmış yorganı bacaklarımın arasına sıkıştırdım. Ağla!, isterdim, daha doğrusu: *yaşlar dolsun gözlerine...*

Äğnes'lerde, ayaküstü yarım pilici indirdim mideme. Güzel kızartmıştı, kızıl kahverengi ktır ktır derisinin yağı ellerime bulaştı, merdivenden inerken bile parmaklarımı yaladım, elimi yüzüme değdiremedim, oysa tuzlu yaşlar derimi yakıyordu.

Üzgün değilim. Neşeli de değilim. Keyifsizim. Sadece acı kaldı; yine de. Hep aynı acı, hep aynı korku... ne azalıyor, ne çoğalıyor... böylece de ne kolaylaşıyor, ne zorlaşıyor. Her şey giderek daha kötü.

YARDIMCI FİİL İLE OLUMSUZLAŞTIRIRIZ.

Oğlum, ben bu ülkede korkuyorum. Belki başka ülkelerde de korkarım ama, ben şimdi tam burada korkuyorum. Çok değil, az. Güya korkunun ölçüsü olmazmış. Ama var; bu konuda bir şey de okudum. Zaten aslına bakarsan korkunun azlığı sonradan çıkar meydana: yani az *olduğu*. O zaman da buna sevinmek gülünç olur artık. Ama en azından korkunç.

ÖYLE BİR DÜNYA Kİ BU, İÇİNDE DÜRÜSTLÜK OLDUĞUNU İDDİA EDİYOR, OYSA DÜRÜSTLÜK OLMADIĞI APAÇIK MEYDANDA, DAHA DOĞRUSU BU DÜNYANIN DÜRÜSTLÜĞE UZAKTAN YAKINDAN BENZEYEN HİÇBİR ŞEYİ HİÇBİR ZAMAN OLMADI, BU DÜNYA YALNIZCA KORKUNÇ VE KORKUTUCU DEĞİL, GÜLÜNÇ. MADEM BURADA YAŞIYORUZ, SADECE KORKUNÇ VE KORKUTUCU DEĞİL AYNI ZAMANDA GÜLÜNÇ OLAN BİR DÜNYADA, BUNA HER BİRİMİZİN TEKER-TEKER KATLANMASI LAZIM VE DÜŞÜN ŞİMDİYE KADAR BUNA KAÇ YÜZ BİN, KAÇ MİLYON KİŞİ KATLANDI, KAÇ KİŞİ, NE KADAR İNSAN KATLANDI BUNA BURADA, HER ŞEYDEN ÖNCE DE BURADA, BU KUŞKUSUZ KORKUNÇ VE KORKUTUCU VE DE GÜLÜNÇ ÜLKEDE, BU EN GÜLÜNÇ, BU EN KORKUNÇ VATANDA. BURADA SALT VARLIĞIMIZI SÜRDÜREBİLMEK İÇİN, TEK BİR GÜNÜMÜZÜ ATLATABİLMEK

İÇİN ASLA DOĞRUYU SÖYLEMEMEK GEREK, HİÇ KİMSEYE, HİÇBİR ŞEY HAKKINDA. ÇÜNKÜ BU ÜLKEDE SADECE YALANLA İLERLENEBİLİR, YALANLA, BİR YİĞİN ŞEYİ ÖRTBAS EDEREK, ALDATARAK, ÇARPITARAK VE KORKUTARAK. BU ÜLKEDE YALAN: HER ŞEYDİR, DOĞRUNUN SONUCU İSE ANCAK İTHAM, SUÇLAMA, MAHKÛMİYET VE HAYSİYETİN İKİ PARALIK EDİLMESİ OLABİLİR. ONUN İÇİNDİR Kİ O, CSÁTH SAKLAYAMIYOR BU ÜLKENİN TÜM HALKININ KURTULUŞU YALANDA BULDUĞUNU, DOĞRUYU SÖYLEYEN HEMEN CEZALANDIRILABİLİR, HEMEN GÜLÜNÇ OLUR. KİME CEZA VERİLECEĞİNE KİMİN GÜLÜNÇLEŞTİRİLECEĞİNE YA DA HEM CEZALANDIRILIP HEM GÜLÜNÇLEŞTİRİLECEĞİNE YİĞİNLAR YA DA MAHKEMELER KARAR VERİR. EĞER DOĞRUYU SÖYLEYENE CEZA VERMEK MÜMKÜN DEĞİLSE O ZAMAN GÜLÜNÇ HALE GETİRİLMELİ, EĞER GÜLÜNÇ HALE GETİRİLEMEZ, ALAY KONUSU YAPILAMAZSA O ZAMAN CEZALANDIRMANIN BİR ÇARESİ BULUNMALIDIR. BU ÜLKEDE DOĞRUYU SÖYLEYEN YA CEZASINI ÇEKER YA GÜLÜNÇ OLUR. AMA KENDİNİ GÜLÜNÇ HALE SOKMAYI YA DA CEZALANDIRILMAYI GÖZE ALACAK PEK AZ KİŞİ OLDUĞUNA GÖRE —

Askerler Almanları aramaya geldiklerinde baban, bir türlü bitiremediği yazısı üzerinde çalışıyordu, çocuk denecek kadar gençtiler, gürültü-patırtıyla, bağıra çağıra doluştular içeriye, sağa sola gidip geldiler, çok mu öfkeliydiler, yoksa eğlenmek için mi böyle bağırıyorlardı belli değildi. Baban, inkâr etse de Rusça bilir; başını yazısından kaldırarak “Sefa geldiniz subay beyler, kendinizi arzu ederseniz evinizde gibi hissedin,” dedi, gerçi bu sonuncusunda pek ısrar etmiyor ama, af buyursunlar, gördükleri gibi çalışıyor, şimdi vakti yok. Roman gibi bir şey üzerinde. Yani roman yazıyor. Roman. Gerçekten. Askerlerin başındaki genç delikanlı kıpkırmızı oldu, sonra bağırmaya başladı, onlar diz boyu kan revan içinde, adam öldürerek bata çıka ilerlerken, hem de Tanrı şahitleri olsun keyiflerinden değil, baban oturmuş çiziktiriyor, tepeden atıyor, burnundan kıl aldırıyor, bunları söyleyip çekti aldı kâğıt tomarını, ateşe atıverdi. Yandı tabii.

Baban bir çığlık attı ve yüzünde yeni tüy biten askere bir tokat yaptırdı.

Sessizlik oldu, kırılğan ve boş. Delikanlı kapıya doğru yürüdü, konu kapandı, mesele bitti gibi, kapıda birdenbire geri döndü, kafasını hafifçe sallayarak babana işaret etti, hadi. Baban yanına gittiği zaman, hani neredeyse sevimli denecek bir tavırla, kibar davranmaya karar vermiş gibi alçak bir sesle şöyle dedi: “Seni vuracağız.”

Tam o sırada bir Macar subay, *onların tarafına mı geçmiş nedir*, daldı içeriye, son derece kendini beğenmiş bir tavrı vardı, hemen olup bitenler hakkında bilgi edindi

falan filan. Baban tabii o zaman artık korkuyordu, korkusundan da çenesi açılmış, cesaretlenmişti. Subaya başladı bağırmaya: “Sen kendini ne sanıyorsun ki? Ne bu ölümle oynamalar, istediğini verip istediğinden almalar... İsteddiğiniz her şeyi yapabileceğinizi mi sanıyorsunuz?” “Bize engel olan mı var?” “Var, Tanrı.” “Tanrı yok.” “Öyleyse Şeytan var.” Subay güldü. “Tanrı yoksa Şeytan da yoktur.” “Peki, öyle olsun. Mükemmel doğrusu. Belki Tanrı da yok, Şeytan da, hiçbir şey yok, sadece sizler varsınız, sizlerden başka hiçbir şey yok, sadece sizler, tamam... ama öyleyse şunu da lütfen belleyin, sizler domuzdan farksızınız, ilelebet lanet olsun sizlere!”

Askerler sıkıldılar, babandan değil de bütün bu olup bitenlerden, yorulular, küfrettiler ve gittiler. Baban oracıkta hıçkırarak hıçkırarak ağladı. Oysa ne de severdi böyle sahneleri. Bana gelince elbise dolabında tir tir titriyordum, beni dü..cekler diye, naftalin kokusundan bugün de hemen kusarım.

“TANRI UZUN ÖMÜRLER VERSİN BABAMA,”
BABASININ DOĞUM GÜNÜNDE BÖYLE DÜŞÜNÜŞTÜ. “NE OLURSA OLSUN ERDEMLERİ
ZAMANAŞIMINA UĞRAYAMAZ.” “SÖYLESENE
BÜCÜR, ANNEN NERDE?”

Yeteneksizim; ölümünden bu sonucu çıkardım, affet beni.

Oğlum, rüyamda seni ölüm döşeğinde öptüğümü gördüm. Ağzın içeri çökmüştü, yaşlı kadınlarıinki ya da eski mezarlar gibi, nefes alırken düdük gibi sesler çıkarıyordun. Seni hafifçe öptüğümde düdük sesleri kuvvetlendi, birden boğulur gibi oldun, ağzından kolum kadar kalın bir tırtıl çıktı. *Nah bu kadar*. Tırtılın kocaman, açık yeşil kafası vardı, Sterne-kitabı gibi soluk yeşil, 55 baskısı, Gyôzô Hatâr çevirisi, tırtıl güldü, hani şu kabare oyuncusu gibi, adı tabii gelmez şimdi aklıma.

Yeşil, gülün bir tırtıl, *ne demek oluyor bu oğlum*, çok utandım.

Bir kompozitör var, çok az tanıyorum ama dostumu düşünür gibi düşünüyorum onu. Holde asılı paltolar arasında kaybolmuş küçük bir çocuğunki gibi ürkek ve güven verici bakışları var... Ben Akademinin geniş merdivenlerinden yukarıya çıkıyordum, o, merdivenlerin tepesinde duruyordu; arkasına doğru yürüyüp yanında durdum, elimi bir erkek gibi omzuna koydum. "Eee," dedim. "Ya," dedi. Sor-dum: "İyi misin?" "İyiyim," dedi, "ya sen?" "Ben değilim."

Konserde önümde bir kız oturuyordu. Kazağını çıkar-dığı zaman, sıcak vardı, bluzu kaydı belı göründü. Şahane esmer derisi pırıl pırıldı. Kendimi tutamadım, koltuğun arkılığı ve minderi arasından parmağımın ucuyla dokundum. Hızla arkasına döndü. "Kendimi tutamadım, kusura bakmayın," dedim. "Hadi oradan kart orospu," dedi, om-zunun üzerinden.

“BU UYUŞUK YAŞAMA TEMPOSU YETSİN ARTIK, HER SABAH GÖRDÜĞÜN RÜYAYI YAZ. AMA HİÇBİR ŞEY EKLEMEDEN, HİÇBİR ŞEY ÇIKARMADAN. NE DERSİN? BUNLARDAN BİR KİTAP YAPACAĞIZ, BEN ONA SANATSAL BİÇİM VERİRİM, PARAYA BOĞULURUZ.” KOLUNU ANNESİNİN OMZUNA DOLADI, TAM HAYALİ BİR VALS TEMPOSUNA UYUP DÖNDÜRECEKKEN ANNESİ BIRAKMADI.

Yazmaktan hep nefret ettim. Çünkü başımdan neler geçmekte olduğunu daima biliyordum. Eğer hiçbir şey geçmezse o da kabulümdü. Ama şimdi... Sanki kendi elimi bağlamışım... Önümdeki her şey kapanıveriyor, hani o akşam çiçekleri gibi, nevrüzotu mudur nedir ve de özgür değilim, yazdığım istediğim değil elimden gelen, cümlelerin izin verdiği. Örneğin bazen cümleyi geçmiş zaman haline getirsem ya da çoğul yapsam o da işe yarıyor. İnanılır gibi değil.

Ne kadar evirsem de çevirsem de, yazımın senin ölümünden doğması acınacak bir hal. Rüyalarım durmadan arsız bir şeytan giriyor! Kösnül, küçük bir şeytan, Murillo meleşti gibi. Her şey çok renkli, ayakları parlak sarı, şehvetli dudakları mora çalar kırmızı, tükürüğünü görüyorum, incecik ipek iplik. Karnımda oturuyor.

Bazen üzüliyorum utangaç olmana. Aslında aşırı iffetli ve dürüstsün, bunu karıştırıyorsun utangaçlıkla. Çok isterdim seninle konuşmayı oğlum. Açık açık. Her şeyi merak ediyordum ve bilirsin, belki bilirsin korkak değilimdir (cesur da değilim), kendimden korkmuyorum. (Senden de *korkmuyorum*, derdim, eğer bunu *sen* söyleseydin.)

Şeytan karnımın üstünde oturdu arada bir de kasıklarım doğru uzandı. Ardından her defasında suratı asıldı ve iğrenerek suratıma tısladı: "Seni canavar, seni! Şimdi de, bu meşum saatte bile kafanı nasıl ifade edeceğine yordugunu bilmiyorum sanma sakın!"

Sabah yorgun argın uyanırken elim bacaklarım arasında. Yüzün kızarmasın oğlum, sen de oradaydın... (Zavallı

babam yakaladı bir keresinde, kendimle oynarken. Gayet sakın bir şekilde, bunun yerine kitap okumamı söyledi. Çileden çıktım: "Babacım o lanet kitaplarla ne ilgisi var!" Ama dövmedi, sessizce çıktı odadan.) Öyleyse: yeşil ilginlerin can çekişen pembe çiçeği, kapkara, kıvırcık şeytan, kocaman kıpkırmızı ağzı. Herkes senin ahlak konusunda çok sofdu olduğunu sanır. Öyle tanınmışsın. Gayet iyi biliyoruz, bunun ne kadar doğru olmadığını.

ÜÇÜNCÜ TEKİL ŞAHİS YAZIYORUM, BU BANA GÜVEN VERİYOR, O KADAR ÇABUK ÖLMEYECİĞİMİ UMUYORUM.

Çocukluğumda her şey parkta geçerdi. Dar bir yolla çevrelenmiş daire biçimindeki çimenliğin dört köşesinde dört *mazı ağacı* vardı. Gördün mü oğlum? Dairenin dört köşeleştirilmesini! Mazılar harikuladeydiler, öyle alelade mazı ağaçları değil, kendine özgü, yüksek mertebeden canlılardı. İyi tanıyordum onları ve onlar büyüklük gösterip hayranlığımı kabul ettiler, bilge yaşlılar, onlarda zamanın tahribatı, yaşanan bu çılgın al gülüm-ver gülüm iz bırakmamıştı. Hayatı görüyordum onlarda, yeşilin coşkusunda. Bütün dallarını teker teker tanıyordum.

Sağ üst mazı! Alttaki kalın dallarının altında, yumuşacık, göz kamaştıracak kadar yeşil çimenlere oturuyordum, orada her türlü hayal kurmak olasıydı. Güzel, iyi, serin ve sıcak. Annemin beni çağıran sesini canım isterse duyardım, ama Fransız matmazelin öfkeden kızaran yüzünü, kocaman, yarım daire şeklindeki terasta çift beyaz kanatlı büyük kapının önünde durup tepindiğini ve usanıp kolunu yanına indirdiğini görmek ayrıca keyif verirdi... Sonra beklemekten bıkip yavaş yavaş o “gözalıcı” ahıra doğru ilerlediğini görürdüm... Babam çabuk yol vermişti ona. Bir keresinde yemek arasında anneme “Havainin teki,” dedi. Sessizce yemeye devam ettik. Sonra babam birden yine: “Oysa ne mükemmel telaffuzu vardı...” Büyükannen sustu.

PANAYIRDA FALCILAR SADECE DELİKANLILARIN FALINA CİDDİ OLARAK BAKARLARDI:

KADIN MİLLETİNİN GELECEĞİ NE OLACAK
Kİ ZATEN. SIFIR OLANAK, HER ŞEY BAŞIN-
DAN BELLİ: BİRAZ CİLVELEŞME, ŞUH KAH-
KAHALAR, BİR ANLIK KENDİNDEN GEÇME,
SONRASINDA İLK ÖNCE O YABANCI, ÖLÇÜLÜ
YÜZ İFADESİ, SONRA BAŞKALAŞMA, İLK ÇO-
CUKLAR, MUTFAKTA ÇALIŞIP-DİDİNME, BİR
SÜRE DAHA KISMEN VAR OLMA, TA BAŞIN-
DAN BERİ KADININ LAFINA DİKKAT EDEN
KİM, KENDİSİ DE GİDEREK BAŞKA YERE DİK-
KAT EDER OLUR, KENDİ KENDİNE KONU-
ŞUR, SONRA BACAKLARI AĞRIR, VARİSLER
ÇIKAR MEYDANA, ARTIK SADECE UYKUSUN-
DA KONUŞUR, SONRA GELİR RAHİM KANSERİ
VE NİHAYET ÖLÜM KADERİNİ NOKTALAR,
MALUM ÇOCUK OYUNUNUN AŞAMALARI DA
BUNLARDI ZATEN, KÖYÜN KÜÇÜK KIZLARI
HEP BU OYUNU OYNARLARDI: SOLGUNDUR /
YORGUNDUR / YATAĞA DÜŞER / AĞIR HASTA
OLUR / EBEDİ UYKUSUNA DALAR.

Annem sık sık çocukların burun deliklerini, kulaklarını tükürükle üstünkörü silerdi. Ben hep arkaya çekilirdim. Hoşuma gitmezdi tükürük kokusu.

Bir keresinde birkaç kişi birlikte dağlara çıkmıştık, işini görmek için yoldan ayrılacak oldu. Ben bundan utandım, ağlamaya başladım, bunun üzerine kaldı.

Mutfak dolabında yumurta likörü şişesi!

Yağ dövdüler, yanına taze çilek yaprağı koydular. Astsubaylar her pazar bizimle yemek yerlerdi. XIII. Mezmur'u bahçenin tam neresinde öğrendiğimi hatırlıyorum. Amcan Miklós, Feri Szekési'ye bira diye şiş içirdi. Bir midilli atımız vardı. Avusturyalı astsubay kızarmış domuzun ktır ktır derisinden bir parça koparıp oda hizmetçisine verdi: "Bitte noch einmal braten." Saklambaç oynarken Lajos Mondvai boklu çizmeleriyle takımları yeni değiştirilmiş yatağa çıktı. Ağrıyan dişetime rom sürdüler. Öğretmen hanımın altı yaşındaki oğluna samanlıkta "Şimdi ayıp şeyler yapalım," diye fısıldadım ama yakalandım. İki foxi köpekten birinin adı Muki, diğerinki Küçükhanım'dı. Mici adlı karaca burnunu uzatınca Muki ısırırverdi, burnunun sarkan parçasını baytar yerine dikti. Babacığım fena halde patakladı Muki'yi. Sütlu kahveden nefret ediyorduk, içine şeker doldurup çok tatlı olmuş diye geri gönderirdik. "Kâhya efendi, yazı masası demirbaş eşya *inventarına* girmemiş."

“Bir osuruk atayım size, onu da geçin *inventara*.” (Amerikan tarz storlu yazı masası! Prima!) Irgatlara tuzlanmış domuz yağı da verilirdi. Guszti Bucsányi bıyığıyla bayağı yakışıklı adamdı. Pikóta sağlam buz tutarsa kışın üzerinde patenle kayardık. Zsiga Papp en hızlı olandı, külot pantolonun dizinin altında dört ya da beş düğmesi vardı. Harman denetçisi Kornél Günther iki saat içinde on kilo karpuz yiyeceğine bahse girdi. Bahsi kazandı çünkü su dolu kocaman bir tekneye oturdu, iki saat boyunca yedi ve işedi. *Böyle buldu çözümü!*

ASLINDA ANA SORUN HÂLÂ ÇÖZÜMSÜZ:
SONSUZUN KISMEN DE OLSA SIRALANMASI.
“SONSUZ SAYGI, SONSUZ MERHAMET BENLİ-
ĞİNİ ISITTI.” “NASIL ŞAŞIRDIN DEĞİL Mİ, DA-
VETSİZ OLDUĞUN HALDE BÖYLE ALIK ALIK
BAKABİLDİĞİNE,” DEDİ NEFRET UYANDIRICI
YILIŞIK BİR SES. “HİÇ YORMA KAFANI, YÜZYIL
BİLE YETMEZ BU MUCİZE İÇİN BANA TEŞEK-
KÜR ETMENE. NE MÜKEMMEL BİR GÖZETLE-
ME YERİYMİŞ, BORGES DOSTUM!”

Taş şapelde Göklerdeki Babamız duasına çocuklar başlardı, âdet böyleydi, kâh biri, kâh diğeri. Ben uzun zaman duayı başlatan olamadım, sonunda sıra bana geldiğinde neredeyse başlamam gereken anı kaçıırıyordum. “Lizi! Viterbo! Babamız!” Her taraftan sabırsız fıslamalar. Ortalıkta çıt çıkmazken göğsümü şişirerek sunağa doğru haykırdım: “Bizim! Babamız!” Sesim berrak ve temizdi, sessizlikte çınlayan çingırağın sesi ya da şarkı gibi. Annem babam gururla birbirlerine baktılar. Ama eve doğru giderken (ortak Pazar sabah kahvaltılarını biz düzenlerdik, bahçede sofralar kurulurdu, daima üzümlü çöreklerle kakao olurdu) kırmızı yanaklı papaz yanıma yaklaştı ve sıkılarak, adeta özür dileyerek: “*Sakin olun, Lizi küçükhanım,*” dedi. Elini başıma koydu. “İyi bakın kendinize, lütfen!” İyi adamdı, ama kokusunu sevmiyordum, sabun ve terin tatlımsı karışımı.

Ama bir kraliçenin kokusu güzeldir. Budaörs Muharebesi’nden önce IV. Károly ve Zita bahçemizin önünde bekliyorlardı. Bağırdım: “Yaşasın kral!” Emir su-bayı Ostenburg, beni Zita’ya götürdü, o da kucığına aldı. Neyse.

<Tıngır mıngır devam ediyor berbat taşra valsine.>

“DEDİK Kİ, EĞER SEN VİZAKNA’YA SIÇARSA
BİR ŞEY OLMAZ, AMA VİZAKNA SANA SIÇARSA,

BUNU HİÇ TEMİZLEYEMEZSİN.” RÖZA TEYZE BAŞINI SALLIYOR: “DOĞRUDUR.” TABİİ BUNLAR UFAK TEFEK ANEKDOTLAR. AMA BU BAĞLAMDA BİLİMSEL KANITLAMALAR DA BU DENLİ ÖYKÜSEL OLURLARDI. BÜTÜN İFADELER ÇOK YETERSİZ KALİYOR.

Ayağımı yere vurunca mazi ağacının altından, toprağın altındaki gizli boşluk çıktı meydana, yıkık dökük merdivenlerden ta diplere iniliyordu, ama küf, pas lekeleri ve molozlar arasında zarif çiçekler vardı, glayöller, orkideler. Aşağısı bir karış boyunda adamlarla doluydu. Her şeyi çok yavaş anlayabiliyordum, Emmaus müritleri gibiydim. Önemli bir suarede miydik, yoksa bir demirci ocağında mı anlamak kabil değildi. Armalı kadehlerden mürver şerbeti içiyorlardı.

Beni fazla büyük olmama rağmen nazik karşıladılar. Konuşma arasında birbirimizi çok sevdik. İlk defa o zaman sadece annemi, babamı, kardeşlerimi değil, yabancıları da sevmenin mümkün olduğunu hissettim. Ne zaman istersem gelebileceğimi söylediler, yalnız kimseye bundan bahsetmemeliymişim. Sadece ayağımı vurmam yetermiş.

Ama ben sevincimi annemle paylaşmak istedim. Sonra akşam babamla “acayip hikâyeye”, “hayal gücünün büyüklüğüne” nasıl gülüştüklerini duydum. O ikisini dinlemek zorunda kalmamak için mazının altına koştum, yeşil-parlak yosunu tırnaklarımla kazımaya başladım. “Buraya kazıyacağım seni, buraya,” hıçkıra hıçkıra ağladım ve babamı düşündüm. (Altını çiziyorum: bu rüya *değildi*, bu benim dünyamdı!)

Sanırım savaş var, her şey kurşuni. Bu kurşunilik madenin kendisi. Bahçe kuruyor, büzülüyor, kararıyor, yanıp kül oluyor sanki, sonra erimeye, sızmaya-akmaya başlıyor, Dali’nin resmindeki *saatler* gibi. Yine dar zaman daralıyor. Bahçenin olduğu yer çöl. Bütün ailenin kaçması lazım;

ne'den olduğu kesin değil. Her Şeyin nemi var, rüzgâr esiyor, kumlar savruluyor, eteğim bacaklarıma yapışıyor, sırt çantamı, zrlymşm gibi taşıyorum, kamburmuşum gibi, gömleğimin içinde kumlar. Gğslerime ilişkin ilk anım bu. *Sutyenimin memeliklerinden ağlayarak kum taneceklerini silkeliyorum, ama sutyeni yine takmak istediğimde memelerim yok! Sutyen takacak şey yok...*

O zaman başımın üstünde devasa bir balon peyda oldu, erkek kardeşim görünümünde bir balon. Güldü, sonra en azından iki metre boyunda kırmızı bir armut attı yere. El salladı, neşeyle omuzlarını silkti ve uçtu gitti. Daha bir süre öncesine kadar evim diyebileceğim o ısızlıkta yapayalnız kaldım. Armudun şekli göğüslerim gibiydi.

BU PORSUK AğACI ERİSİN, GÖRÜNMEZ YCELİğİNİN BAHÇELERİNE KARIşSIN. BÜYÜK GKHAVAYA KARIşAN AHLARIMIZ GİBİ. HEM DOğUYA, HEM BATIYA.

On dört yaşıma geldiğimde şişmanladım ama iyi kayak yapıyordum. Kalın, ağır flanel pantolonları seviyordum, önceleri bacaklarımın derisini incitiyordu ama sonraları alıştım. Günlerden bir gün kar yanmaya başladı, çitirdaya patırdaya, kamp yerinde ateş gibi. Miklóska, hadi koş, söndürelim! Ama o kıpırdamadı bile, horlarcasına dedi ki: “İçindeki *jandarma yansın!*” Bu cümle canlı bir varlıktı sanki; sabahleyin bile onu odada gözlerim aradı. Hortum kıvrım kıvrımdı, bildiğimiz hortum ama o kıvrımlara pırlantalar, inciler kakılmıştı. Bunların hepsi dikkati yangından başka yere çekmek için icat edilmiş bir alçaklık olmalıydı! Nitekim çekti de.

O zamanlar her şeye gülerdim, kendime, oğlanlara, kızlara, anneme, babama, şalgama, pirinç havana, terbiyeli çorbaya, Büyüka'y'a, kardeşim Miklós'a, marşandizin kıvrılarak gidişine, paranın üstünü süpürerek alan ele, bir pantolonun paçasına, hatta pantolonun her yanına, özellikle ön yırtmacına ve paça kıvrımına, postacının kekelemesine, çarpık yapışmış pula. Her şey dayanılmaz eğlenceliydi. Denize gülerdim, şafak vaktine, akşam vaktine, gümüş renkli örümcek ağlarına, aynalara, bakışlara, üzüm salkımına, sutyenlere, meme kanserine, uzayıp giden kırılmış tahta parmaklıklara, Hazar Denizi'ne, bir elin narin kemiklerine, Amerikan tarzı storlu yazı masasının çekmecelerinden birinde bulduğum, inanılmaz derecede açık saçık yazılmış, ayıp sözlerle dolu mektuplara (yazı titretti beni: babam yazmış Debrecen'de bir dansöze), akrabalarımın enkazına gülerdim, kendi koyu renkli kanımın nasıl

dolaştığına, aşk kucaklaşmalarına ve ölümün başkalaşmasına gülerdim.

Hem zalimdim hem iyi kalpli.

Çirkindim de, çünkü yüzüm büyümüştü, yüzeyi! Ve bir yastık gibi şişmişti. Birçokları sevmezdi beni, herkesi sinirlendirirdim çünkü: Sonraları güzelleştim ama en şirin olduğum zaman o zamandı. (Gelgelelim bunu o zaman söylemezdim doğrusu...)

ÖĞLEYİN YEMEK YERLERKEN ANNESİNİN, ÇİĞNEDİĞİ BİR EKMEK PARÇASINI KUSAR GİBİ ÇIKARIP AVUCUNA GİZLEDİĞİNİ VE PEÇETEYE SARDIĞINI GÖRDÜ. YEMEK BİTİNCE SINIRLI BİR ŞEKİLDE “TEŞEKKÜR EDERİM” DEDİ, “AMA LÜTFEN O KADAR FEDAKÂR OLMAYIN.” KADIN BEKLENMEDİK BİR UYSALLIKLA “HAKSIZLIK EDİYORSUN,” DEDİ VE DEVAM ETTİ: “SENİNLE BÖYLE ŞEYLERİ KONUŞACAĞIMI HİÇ DÜŞÜNMEMİŞTİM OĞLUM. YETİŞKİN BİRİNİN ANNESİ OLMAK SAĞLIKLI BİR ŞEY DEĞİL. NEYSE Kİ ERKEKSİN, DAHA DOĞRUSU BEN KADINIM. BABANIZIN İŞİ KOLAY OLMASA GEREK.”

Mazılar kökünden sökülmüş, azı dişleri gibi, parmaklık yıkılmış. Köpek kulübeleri devrilmiş. Küçük karaca Mici'nin gövdesindeki derin mor yaraya sinekler üşüşmüş, atlar başlarını alıp kaçmışlar. Anna yabancılara bağıyor. Ben yazmıştım onun aşk mektuplarını. "Güller arasında açan çiçeğe, Annuska Máli'ye" diye yazmıştı yavuklusu, ben yazdığım cevapta şöyle demiştim, eğer... eğer Miklósa'nın yanına yatmasına izin verdiyse, daha doğrusu başını göğüslerinin arasına gömmesine.

Kocaman tekerlekleri olan askeri kamyonları sahipsiz, başıboş hayvanları kovar gibi dışarıya sürdü. Biri evin duvarına çarptı, şoförü hemen atladı ama o an küçülmeye başladı; içindeki hava çıkmış gibi. Otların arasında kayboldu.

Hemen aramaya başladım, yakışıklı delikanlıydı çünkü, bıyığı o tatlı Mihalkov'unki gibi. Ama sonunda o şehvet düşünüy Fransız küçükhanımın ufaltılmış modeli geldi avucuma. Kurumuş sap beni aşağılarcasına fısıldadı: "Mademoiselle Beatriz, siz *inek memelisiniz*." (Doğru olabilirdi, çünkü köydeki çocuklar cuculu Lizi diye bağırlardı, ama utanmam çok sürmedi.) Bıktım ve parmaklarım arasında ufaladım, ekskuzi moa! < Mekanik piyano için etütler!!! >

Güzel bir şatoda yaşıyordum. İşsiz-güçsüz. Hâlâ tom-buldum ama artık durmadan gülmüyordum, erkekler gibi giyinmeyi, at binmeyi, paten yapmayı seviyordum. Erdel'den gelme bir kürküm vardı, tüy gibi, yumuşacık. O yok oldu olalı kışları hep üşürüm.

Aynalı, şaşaalı salonlarda dolaşır, çini tabakları, Sèvres şöminelerini, ustaca döşenmiş parkeleri seyrederdim. Birbirine açılan salonlardan Tuna akardı. Bir metre kadar genişti. Kara Ormanlar'dan Karadeniz'e kadar giderdi. Tavanda freskler vardı, dizi dizi. Ben Csallóköz'de durdum, sazları bıraktım. Orada tavan açık maviydi, dostunun gözleri gibi. Onun için bu şatoda Tuna'nın *bütün* kuşlarından hayır amaçlı bir kuş sergisi düzenlemeye karar verdim – elbet böyle olmalı, zira Tuna buradan akıyor!

AH! HEM DE NASIL İHTİYARLAYACAĞIM!

“*Barbitum, barbitorium!*” böyle haykırarak uyandım. Saçlarım terden yapış yapıştı. Kimse bunun ne olduğunu söyleyemedi. Muazzam bir dağın doruğunda oturuyordum, önümde uçsuz bucaksız deniz, üzerime bir utanç kafesi yerleştirmişler (Löcse’de var böylesi) ben korkuyla bağırıp duruyorum: “*Barbitum, barbitorium!*” Sesim erkek sesiydi.

Bir oğlan sarıldı bana, omzuna yetişıyordum ancak. Yoğun ter kokusu yayılıyordu vücudundan ama bunu ona söylemeye cesaret edemedim, istemedim de. Kokunun yanlış bir şey olup olmadığını da kestiremedim. Sonra öpünce ağız kokusu da olduğu anlaşıldı; bununla bardak doldu.

Ama öncesinde kalabalıklarla birlikte oraya buraya sürük-lendik. Tellal bize dedi ki : “Duyduk duymadık demeyin!” – Macaristan tarihini seriyoruz gözler önüne, “öksüz vatanımızın acılı ve şerefli günlerini,” – önümüzde Egri’nin Kuşatılması, *solda* Mohaç Felaketi, *güneyde* “Hunların Akınları” ve Peçeneklerin isyanı, *sağda* Cengiz Han’ın büyük saldırısı. Sonunda oğlan beni ıssız, küçük bir meydana sürükledi, orada, *rock müzikte* çalgınlar gibi dans ettik.

Birdenbire ağaçlar ve çalılar: işlemeye başladılar! Güneş vurdu çişin kavisine, etrafı altın bir pırıltı kapladı, ısıltı, şahane bir güzellik, renk cümbüşü – ve korkunç bir sidik kokusu!

Yine gençtim. Kardeşlerimle akşam eğlencesine hazırlanırken annem geldi ve gözyaşları içinde *haber verdi*: “annem öldü.” Bu kadar; canımız sıkıldı, çünkü giysilere ilişkin daha yapılacak çok iş vardı, büyükannemiz ise

yıllardan beri kendine bakmaktan âciz, damarları kireçlenmiş “biri” idi. Annem sinirlendiğimizi hissetti, güzel kahverengi gözleri elma kadar büyüüp yerinden çıktılar. Evin içinde uçuştular ve yaş döktüler.

Yine de en şık olan benim tuvaletimdi. Mağrurdum, dans ediyordum. Güzeller güzeli bir delikanlıya terbiyesizce sordum: “Sizin kaderiniz kimin elinde?” Gülümsedi. “Kendimin; sadece elim Tanrınıninkinde,” yüzümü ateş gibi sıcak avucuna bastırdı. Orkestra çalıyordu. Delikanlılar akıllarını oynattılar, pantolonlarına mısır koçanı yerleştirdiler, Bandi Amcam’la dans etmek zorunda kaldım, beyaz takım elbisesinden güzel bir tütün kokusu yayılıyordu ama o da bana kur yapmaya çalışınca kaçtım yanından. Guszti Kelemen dışarıda bir *sandalla* bekliyordu ama sandala baban oturmuştu, ağlıyor muydu, yoksa gülüyor muydu anlamak kabil değildi. Guszti’nin yanında çok Ruble vardı. Bir Ruble büyükçe bir elbezi kadardı. Guszti çaktırmadan işaret etti paradan babana bahsetmeyelim diye. Bir yüzer kayak-dükkânda bana bir cart kırmızı deri cüzdan aldı. O zaman baban döndü, ben gençtim ama o, şimdi nasılsa öyleydi, her zamanki gibi güzeller güzeli, gayet sakın sordu: “Amma yaptınız Lizicik, ne işiniz olabilir Guszti gibi biriyle... Zevksiz... *Zaten bu da yapay deri!*”

Üst tarafını unuttum, yarın hastaneye yatıyorum anjiyografi yapılacak.

KAYIĞIN GÜVENİLİR OLDUĞUNU KİM GARANTİ EDİYOR?

Zirc Kütüphanesi kadar büyük bir kütüphaneye girdim, *Baron Uzuzor* İspanyol gotik tarzı, yüksek arkalı bir iskemlede oturuyordu, her zamanki eprimiş mavi külot pantolonu ve ceketi vardı üstünde. Kitaplar verdi bana, “Sevgili Elena Viterbo, bunlar sizin zihinsel gelişmeniz için einfach vazgeçilemez olanlar,” hep ona bakmamı, gözlerinin içine bakmamı isterdi, ben de memnuniyetle bakardım gözlerine, “Sevgili Beatriz Elena, *bu harikulade*, sizin gözlerinizde ebediyet var, krallara özgü bu, siz her şeye kadir olacaksınız, göreceksiniz evladım, sizin hayatınız baştan başa sevinç dolu geçecek, şimdi henüz birçok şeyi bilmiyorsunuz, özgüveniniz bundan kaynaklanıyor, bunu da görüyorum ama olsun, siz Beatriz, yavrum, özgür, harika varlık... siz... siz evladım ışıldıyorsunuz! Ne kadar çekici ve cüretkâr”, ağlamaya başladı, “Ah Viterbo Küçükhanım, ne kadar isterdim, iki, hiç değilse iki hayatım olsaydı, o zaman birini size adayabilirdim, sizin olurdu, zira şimdi böyle değil, ben sizin değilim, siz de benim değilsiniz, tamam tamam, korkutmak istemiyorum, iki hayatımın birisiyle her zaman ve münhasıran sizin yanınızda olurum... sizden öğrenirdim, hücrelerinizden öğrenirdim, gözlerinize, saçlarınıza bakardım... biliyorum, Viterbo Küçükhanım, sizin hayattan hiçbir beklentiniz olmadığını biliyorum, *ben* bekliyorum, sizi bekliyorum... ama siz beklemiyorsunuz... bağış istemez... çünkü siz, küçükhanım, siz hayatın kendisisiniz!”, ama tam o sırada vişne ağacından yapılmış parlak ve sağlam raflar birden kayboldu ve kitaplar öyle tehdit edercesine üst üste yığılı, duvarın yanında yükseliyor, kenarında harç kalmış kırık

tuğlalar gibi. (Bir zamanlar yaşı dostum Elemér Géczi Amca gibi o da nutuk çekercesine sorardı kendisine: “Kitaplar sayesinde dünya bir adım olsun ilerledi mi?” Ve kitap yığınının bakarak hemen cevabı yapıştırırdı: “Ne gezer!” “Elemér Amca, yerleştirelim şunları!” “Kalan şu kadarcık zaman için mi, değmez Liziciğim, değmez.” Hemen tam yirmi yıl boyunca söyledi bunu. 45’te öldü, açlıktan, Dezső Szabó gibi aynen. Kızını tanırsın. Siyah saçlı, topuzlu kadın. Kahpenin teki diyesim geliyor. Tanrım, ne kadar asılmıştı babana! Baban kim bilir neden istemedi bir türlü. “Liziciğim, ben şapşalın teki olduğumdan sizi hiç aldatmadım.” Ama gerçek sebebi de vardı. S. bana âşıktı, ama babana da razı olurdu.) Kütüphanede tozlar uçuşuyordu, onca kahır görmüş kitap yığınları arasında dizlerimize kadar gömülmüş duruyorduk. Tam o sırada içeriye inanılmaz çirkin bir kadın girdi ve yemeğin hazır olduğunu söyledi. Beni görünce, heyecanlanıp baronu sarsmaya başladı. “Ne sersem şeysin! Yakala beni, kucakla, yere yatır!.. Ne bekliyorsun? Sigarayı içine çekerek gibi çek, ez, parçala! İnsan gibi davransana!.. Davranamazsın, gülünçsün!” Baron Uzuzor kendine hakim olmaya bile çalışmadan, avaz avaz bağırarak şom ağızlı kocakarısını odadan dışarıya itekledi: “Siz buna göğüs mü diyorsunuz?! Bu mu? Bu, efendim, göğüs değil salam batonunun sonu bu!” Çatlak, heyecanlı ve hiddetli sesi hâlâ kulaklarımda, “bu göğüs değil, salam sonu!”

YAZMANIN BANA YARDIM ETTİĞİ DOĞRU
DEĞİL. HAFTALAR BOYUNCA HİKÂYEYLE

MEŞGUL OLDUM, ARADA HİKÂYE DE BENİ SÜREKLİ MEŞGUL ETTİ. YAZI BAŞTAN SANDIĞIM GİBİ OLMADI, HAYATIMIN ARTIK KAPANMIŞ BİR DÖNEMİNİ ANIMSAMA DEĞİL, SÜREKLİ HATIRLAMA OLDU, MESAFELİ OLDUKLARINI SADECE İDDİA ETMEKLE KALAN CÜMLELER BİÇİMİNDE. ŞİMDİ BİLE HÂLÂ GECELERİ BAZEN SIÇRAYARAK UYANIYORUM, İÇİMDEN BİR ŞEY HAFİFÇE DÜRTÜYOR UYANDIRMAK İÇİN, BEN İSE DUYDUĞUM DEHŞETTEN NEFESİMİ TUTARAK, HER BİR DAKİKA GEÇTİKÇE CANLI CANLI ÇÜRÜDÜĞÜMÜ DUYUMSUYORUM. KARANLIKTA HAVA ÖYLESİNE HAREKETSİZ, HER NESNE SANKİ DENGESİNİ VE SAĞLAM TEMELİNİ YİTİRMİŞ GİBİ. BİR SÜRE SALLANIYOR, ÇIT ÇIKARMADAN, SONRA AĞIRLIK NOKTASINI DA KAYBEDİYOR VE DEVRİLİYOR, ÜSTÜME YIKILIYOR, BOĞUYOR. BÖYLESİ KORKU FIRTINALARINDA İNSAN MIKNATIS OLUYOR ADETA, KOKUŞAN LEŞ GİBİ, VE SIRADAN GÜNLERİNDE, HİSLERİNİN ÖZGÜRCE OYNAŞTIĞI ZAMANLARDA OLDUĞUNDAN FARKLI HAREKET EDİYOR: KAYITSIZ, NESNEL DEHŞET BASIYOR ÜSTÜNE İSTER İSTEMEZ.

Gusti Kelemen ile evlendim. Baban bakakaldı. Fena halde kırıldı. Doğru karar verdiğim inancındaydım. Yaz ortalığı kavuruyordu, yumuşamış asfaltta, lal bir halıda yürüyor gibi Tuna kıyısına indim. "Taş sektirdim" ama taşı bir türlü on üçten fazla sektiremedim, hep bir şey yutuyordu taşları. Oraya gidip baktım ve kocaman yeşil bir yılan çıkardım sudan.

Sokakta, o iğrenç ve heyecan verici gelin duvağını asfaltta bata-çıkı ardından sürükledim. "Lizi Küçükhanım, yine ne yapıyorsunuz?" diye bağırdı kasap. Otobüs şoförleri küfrederek yanımdan kıvrıp geçtiler. Isırması zehirli midir, onu bile bilmiyordum. Nihayet mutfağa getirebildim, kafasını kestim, halka halka doğradım ve kızarttım. "*Wellington* usulü file! Böylesini *Wellington*'ın kendisi bile yememiştir!" Yemediğini benden iyi bilen olamazdı zaten. *Origanonun* Macarcası neydi, hep unutuyorum.

Sistina Şapeli'ne gittim, içinde hâlâ iskeleler, harç dolu sandıklar duruyordu ve de KİNİZSİ etiketli boş bira şişeleri, taş ustası Csabi duvar örüyor sanki, ben ta tavana kadar tırmandım ve oraya uzandım, Michelangelo'nun resim yaparken uzandığı gibi. Tanrı'nın uzanan elini tuttum, *her şey* o kadar yakındı. Bundan böyle kötü bir şey olamaz diye geçti aklımdan. Hemen aşağıya kayıp Vatikan'a koştum. Geniş mor kuşaklı rahipler beyaz kanatlı kapıları, üryan Miklós Szentkuthy benmişim gibi önümde büyük bir saygıyla eğilerek açtılar. Her yerden adımın yankılandığını duyuyordum, Beatriz, Beatriz Elena, Beatriz Elena Viterbo, Beatriz birtanem...

Sonunda Kutsal Pederin önünde diz çöktüm ve koştuktan nefes nefeseyken çikolata istedim ondan. "Kutsal Peder! Fındıklı olsun ama!" Zavallı babamın Protestan olduğunu da hatırlatayım, annemse Katolik'ti, yani fındıklı istemeye hakkım vardı. Şunu da söyleyeyim: VI. Paulus'un cenazesine de katıldım, kafamda fayans bir oturak vardı, sırtımda siyah harmani. Sonra yeni Papa'yı da ben seçtim.

İLHAMİ DİZGİNLEMENİN, GİTTİĞİM YOLDA BİR AN DURAKLAMAMANIN ZAMANI GELDİ, İNSANIN BİR KADININ VAJİNASINA BAKARKEN YAPTIĞI GİBİ; ALINAN MESAFEYE GERİYE DOĞRU ŞÖYLE BİR BAKMAK YERİNDE OLUR, SONRA DİNLENMİŞ UZUVLARLA FIRLAMAK VE ENGELSİZ ENGE BESİZ YOLA KOYULMAK.

Baban akşamları gelip anneme babama Guszti Kelemen'i kötülerdi. Oysa o sıralarda belki de ölüydü. Sonraları Don'da dizanteriye yakalandığını yazdılar, öyle ölmüş. Birlikte üç hafta, tam üç hafta yaşadık. Hayatımdaki ilk erkek oydu. Bunu unutamıyorum... Baban, beyimdir, ama bekâretimi verdiğim adamı titreyerek düşünüyorum.

Yemek odasında konuşturlardı, kirli tabaklar arasında. Her türlü yemek artığı ortada olurdu! Onları güzelce toplardım, ayaklarımda sadece çorap vardı, üstümde kocaman cepleri olan siyah bir önlük, cebinde de bir maymuncuk. İyi iş gören bir alet. Çok yaramaz çocuktum. Mutfağın yanındaki kiler öyle ufak bir yer değildi, kocaman bir *odaydı*, erzak odası! Her türlü harika-yiyecek bulunurdu orada. Maymuncuğumla buraya gizlice girer, kurabiyeleri ince paket kâğıdına sarardım, üstleri çikolatalıydı, elim yapış yapış olurdu. Kuru üzüm dolu sandığa da daldırırdım elimi, kokulu ceviz ağacından sandık, üstünde yumruğum kadar bantlar, üzümleri avuçla alır kurabiyelerin üzerine koyardım! Bir kangal ev yapımı sucuğu eteğimin altına sokuşturmaya cesaret edemezdim. Elime alır, doğru parmaklığa koşardım, küçük köylülerim orada beklerlerdi beni! Dinle oğlum, bu sosyal bir an! (Bunu da envantere alabiliriz...) – hazineleri verirdim onlara, sevinirlerdi, onlar da bana esmer ekmek getirirlerdi, ben de buna sevinirdim.

Pencerenin arkasında hayatıma ettiler. Baban, anneme ve babama nasıl davranması gerektiğini çok iyi biliyordu, sevimli bir genç adam, nazik, duyarlı ve nüktedan. Gayet

şıktı baban, Abbazia gibi. Annemin bej, kazaklı bir elbisesi vardı. Kazağın eteğinden açık kahverengi püsküller sarkıyordu – buna eminim.

AŞK ÇOCUĞUSUN SEN, BİL BUNU.
DEME YA! KİM DEĞİL Kİ.

Gençtik. Ben tabii yaşıım bakımından gençtim, çünkü artık babanın karısı olmuştum. Evet, doğru. Ben çok çektirdim zavallıya. Bazen günlerce kaybolurdum ortadan. Müziğe ara verildi, biz kızlar avluya çıktık biraz hava almaya, biraz da erkeklerden kurtulmak için ve de onlara neler yapacağımızı konuşmak için, ihanetleri, yenilgileri, bunların sonuçlarını, ama birden eski ve pis bir kira evinin avlusunda bulduk kendimizi, etrafımızda tipik geçit galerileri vardı, 30'lu yıllardan kalma bir sosyal belgesel fotolardaki gibi. Ben Ágnes Záhy ile bir aylandız ağacının etrafında dönerken, birden yukardan Blanka bağırdı bize, Tanrım ne kadar genç ve güzeldi, aynı zamanda şık ve zarif, tıpkı bir arabacı gibi en galiz küfürleri savurdu bize. Bitirince de yok oldu, Ágnes önüme geçti, pembe balo elbisesinin üstündeki gülleri koparmaya, bana atmaya başladı. Ona daha içerde, balo salonundayken söylemişim, bu çiçeklerin ne ona ne de akşama yakıştığını.

Çiçekler koparılınca sahici çiçek oldu sanki ve ben kendimi buram buram kokan bir çiçek ormanında yatar buldum. Baban eve gitmeme yardım etti, büyük bir özenle baktı bana, kötü tek bir söz olsun söylemedi ve kötü hiç bir şey de düşünmedi – bunun için çok sevdim onu. (Bana sen demelerine izin verdiğim halde atlar bana sen demekte ısrar ettiler. [?])

Büyükannemin kuzini Vali Dienes Teyze, liseye giderken ondan hareket ve doğaçlama sanatı öğrenmişim, rüyamda kapıdan girdi ve güzel, kalın bir sesle buzdolabındaki ciğer

ezmesini atmamızı söyledi, çünkü artık *bayatlamış*, köpeğe vermeliymişiz. “Liziciğim, dikkatli olun,” deyip ekledi: “Ciğer ezmesi çocuk oyuncağı değildir.” Sabah şüphelenecek hiçbir şey hissetmememe rağmen babana ciğer ezmesini atmasını söyledim. Önce kendine bir dilim ekmek sürdü (tipik! *Hepsini* atmaya kıyamadı), sonra da söylenerek (söylenen o idi!) kutuyu alıp gitti.

Vali teyzenin üstünde uzun, siyah, ince bir kumaş vardı, yaşarken de birkaç metre kumaşla sarardı kendisini. 99 yaşında öldü. Sanırım Bergson öğrencilerindendi. Yazık oğlum, tanımadın onu.

ERKEKLER GİBİ YAŞAMAYA KARAR VERDİM, BAĞIMSIZ, SAĞLAM, RÜZGÂR NASIL ESERSE, AMA BUNA ÖZEL BİR ÖNEM ATFETMEDEN. HAYATIN BÜTÜN HEDİYELERİNİ, GÜZELLİKLERİNİ YA DA KÖTÜ ŞAKALARINI BUNLAR BENİM HAKKIMDIR DİYEREK KABUL EDECEĞİM. HAYATIMIN HANIMEFENDİSİ, BAŞROL OYUNCUSU, AKTRİSİ OLACAĞIM, BUNA KARAR VERDİM.

Baban hizmetçilere daima iyi davranırdı. O yapabiliirdi bunu. Ben yabancı bir yerdeydim, çok daha kurumluydum. “Frl. Käthe! Aman bakın, ıslanmayın sakın!” “Sıkıntı yok, küçükbey, çoğu yan tarafa yağıyor zaten.” Bardaktan boşanırcasına yağıyordu yağmur, atlar oldukları yerde çaresiz duruyorlardı. Çiftlikte baban elini elimin üstüne koydu, rezalet çıksın istemedim, kimse görmeden baldırına bir çimdik attım. Oralı olmadı, güldü. “Köylüler gibi ıslık çalılıyorsunuz! Siz harika bir kadınısınız.” Ne kadar eskilerde kaldı.

Sabah bahçeye çıktım. Kocaman, yemyeşil bir dikkörtgen. Güneş pırıl pırıl, otlar ıslak. Hamakta yatıyorum, ağaca bağlandığı yere çuha konmuş: bizler ağaç dostuyuz. *Frühlingsbad*.

Yakaları kapalı ama floş etekleri fırıl-fırıl elbiseler giymiş genç kızlar sallanan yatağıma yaklaşıyorlar, mahçup mahçup gülümseyerek, “Küçükhanım,” diyorlar, “çamaşırhanenin büyük kazanında su kaynadı, tekneyi küçükhanım, ovduk, ovduk, büyükhanımın beli kadar kalın kasnaklar tutuyor tahtayı, çamaşırhanenin minicik pencereleri buğulandı, tatlı küçükhanım, *frühlingsbad* hazır bekliyor!” Başımı yana çeviriyorum, güneş kocaman bir yuvarlak, dikkörtgen saf yeşil.

Terasta onu görüyorum. Pijaması yarı açık, güneşe vermiş kendini. Erkeklerin bu kedi halleri malumdur, en azından ben bilirim. O kadar tembel ve gevşek duruyor orada, aynen benim durabileceğim gibi. Ne kadar itici.

Sesimi yükselterek sesleniyorum. Kızgın güneşten – görüyorum! görüyorum! – özgüveni geri geldi, hafifçe omzunu silkiyor. Bir ürperme geçiyor baştan aşağıya pijamasından.

“Beatriz, birtanem, Aachen Katedrali’nin nasıl olduğunu biliyor musunuz? Anlatayım. Aachen Katedrali bir tavşan gibidir; ona çok dikkatli ve tertemiz yürekle yaklaşmak gerekir, aksi halde kaçıp gider.” Buna espri derdi. “Okşayışların bugün o kadar sahteydi ki, hayatım, bilsen bunun için nasıl acıdım sana.”

HİKÂYEYİ YAZARKEN, SIK SIK BUNLARI NOTAYA GEÇİRSEM OLAYLARA DAHA UYGUN DÜŞECEK GİBİ BİR DUYGUYA KAPILDIM, SWEET NEW ENGLAND...

Budapeşte’de erkek elbisesi giyip öyle dolaşım. Hem de gece vakti. Yorgun ve çirkindim. Kimseyle karşılaşmadım. Şehir bomboştu. Bir asker gördüm. İşte nihayet *macera!* diye düşündüm, macera burada ve ben hazırım, gelsin bakalım. Delikanlı uykusuz ve bitkindi ama beni çok beğendiğini gördüm. “Şehri göstereyim sana,” dedi. Issız taş yığınları arasında dolaştırdı, kendisiyle sürükledi beni, ama sadece kahramanlık anıtlarına götürdü. Her birine! Bütün gece boyunca. *Bütün anıtları ezbere biliyorum!*

Geceyi şafaktan ayıran o belli belirsiz çizgide asker, “birlikte işeyelim,” dedi. Askerlik ve işemek birbirinden ayrılmaz. Geç kaldım, diye düşündüm, artık baştan çıkamam, *delinmiş haşhaş kozası gibiyim*. Bu benzetmeyi de rüyada gördüm.

“Şimdi seni bir yere götüreceğim,” dedi delikanlı ciddi bir sesle. Tam anlamıyla döküntü bir meyhanede bulduk kendimizi. Sadece askerler vardı, orospular bile yoktu. “Bir şey ısmarlayayım sana,” dedi, hâlâ çok etkilenmiş olarak; limonata söyledi, pembe (!) limonata ve katı yumurta.

O zaman gözümdeki perde kalktı, baktım ki babanmış, rezalet çıkarmayayım diye yalvarıyor, yan gözle de “halk demokrasisi subay beylerine” bakıyor, “Beatriz, bir tanem, gidelim artık.”

“Yumurtayı çatlasan da patlasan da yiyeceğim.”

Sonra zayıfladım, öylesine, eğlence olsun diye, çünkü hâlâ birkaç kilo fazlalık vardı üstümde ama ben bunu seviyordum; biliyordum hoşlandıklarını, sevdiklerini, herhalde onun için.

On gün boyunca saunalara girdim, jimnastik yaptım, günde beş altı katı yumurta yedim... Pantolonların üstümden düşmesinden büyük gurur duyuyordum.

Ondan sonra birden fark ettim ki, örneğin tramvayda yeni güzelliğimi görsünler diye erkekleri cesaretlendiriyorum, yüzümü okşamaya korkmasınlar, tombul yanaklar kayboldu ama “kraliçe endamlı omuzlar” hâlâ yerinde, hele sırtın biraz yağlanmış olmasından suçlu bir tavırla söz etmezsek, vesaire vesaire, içimden kendim için pazarlık edip durdum ve durmadan artırdım fiyatımı...

BURADA BEN DE DAHİL HERKES DAYANILMAZ DERECEDE NORMAL.

Bir masal anlatayım sana, dinle bak. Bir keresinde baban uzun karga kanatları taktı kendine. Dehşet içinde “Ne yapıyorsun?” diye sordum. “Uzun karga kanatları taktım,” dedi. “Dinle beni hayatım,” dedim, “eğer bir kere daha uzun karga kanatları takarsan kendine, bak başına geleceklere karışmam sonra!” Ardından, her gün yapılan yarım saatlik zorunlu propaganda toplantısına yetişmek için dört numaralı tramvaya koştuk. Olduk-molduk, bir vardık, bir yoktuk.

Oğlum, ben bu duyguları duymuyorum, sadece aşağılayıcı sözler geliyor aklıma. Sözlere gelince. Şöyle diyelim. “Lizicik, siz neden sözlere bu kadar güveniyorsunuz?” diye sordu baban. “Neye güveneyim şapşalcık, size mi?! Tanrı korusun!”

Eskiden sık sık pikniğe giderdik, hasır sepeti koluma takardım, her şey olurdu içinde, o da bir şişe şarap alırdı, “hafif bahçe şarabıçkosu,” der şişeyi kuklaymış gibi sallardı. Dağ tepe gezerdik. Ben de inanamıyorum o zaman onunla yatmadığıma.

Daha sonraları pis bir gece dövüşünde – baban dut gibi sarhoşken üstüme bindi, onu üstümden silkmedim (bir tırtılı silkeler gibi; tırtıl – belki de karnıma bastırıldığı karnı beyaz ve soğuktan ondan), korktum, kötü kavga ederdik, fazla hızlı ve aceleci, sonra acıdım da, hem tiksindim kendimizden hem de acıdım halimize, buz gibi kaskatı yattım, “Yardım etsene canına yandığımı!” Nefes nefeseydi, yüzünü görmemek için gözlerimi kapadım, ama yumulu

gözkapaklarım ardından da her şeyi gördüm ve hissettim. “Hayır, hayır, sen, hayır, lanet olası!” Daha o gece ayıldı (yarı yarıya) zavallı. Ve bana anlatmaya (!) başladı, bir zamanlar, ormanda o ne kadar istemiş, hem benim reddetmem bile sıra gelmemiş, çünkü ben bir türlü ondaki o titreşen gizli akımları fark etmemişim, yani kimi zaman *iktidarsız* olmasında şaşılacak bir şey yokmuş... Aptal! Bilseydi o pikniklerden nasıl eve döndüğümü, ateş gibi yanarak, istek dolu; ve nasıl annemin yanına sokulduğumu... yani ne diyeyim bilseydi onu sevdiğim zaman ne kadar çok sevdiğimi.

“SİZ BENİ SEVİYOR MUSUNUZ, YOKSA BENİM-
LE OYUN MU OYNUYORSUNUZ?” İNLE BAKA-
LIM. ORADA BABAMIN YATAĞI. İÇİNDE DE
BABAM, KANADI KIRIK POZUNDA. TAM AZA-
MET. MASALDAKİ KATIR GEYİĞİ SANKİ, AYNI
KOCAMAN KULAKLAR, CÜCE BİR GÜLÜMSE-
ME GEÇİYOR YÜZÜNDEN, DALGA GEÇİYOR
BENİMLE. HATIRLIYORUM, BİR KERESİNDE
AVLANMAYA GİTMİŞTİK VAHŞİ BATI TEPE-
LİKLERİNE (UZAKLARA, AKBABA YUVASIN-
DAN DA ÖTELERE)... MESKİT AĞAÇLARINA
GELİŞİGÜZEL ATEŞ ETMEK OLDUKÇA CAN
SIKICIYDI, GİDİP KAYALARIN ARDINA ÇÖK-
TÜK. BABAM KENDİ KAYASININ ARKASINA
ÇÖKTÜ, BEN KENDİ KAYAMIN ARKASINA ÇÖ-
MELDİM, BİRBİRİMİZE ATEŞ ETMEYE BAŞLA-
DIK. BU İLGİNÇ OLDU.

Bir uçak kaçırdığımda şimdiki kadar yaşlıydım. Nereye kaçırdığımın önemi yok. Seksapelli kaptan pilottan resmî çevrelerde beni mazur göstermesini ve olayın fazla gürültü koparmamasını rica ettim. Basın dut yemiş bülbül gibi sustu, kontrol edebilirsin oğlum.

Rembrandt'ın bir tablosu var: Ganymedes kartalın pençelerinde. Bir gece yükseklerle uçtum ve bir de ne göreyim, o küçük çıplak tam da çişini yapıyor. Yanına uçtum, kartal kolumu ısırды. Nefret dolu gözleri vardı. Bunun üzerine ben aşağıya düşmeye başladım, Ganymedes arkamdan elini salladı...

Ben öteki dünyaya gitmeye heveslenmiyorum. Yani prensip olarak demek istedim. Tanrı'nın da bizden bunu beklediğini düşünüyorum. Seni incitmek istemem, "senin Tanrın" yazmıyorum. Benim Tanrı'yla hiçbir sıkıntım yok, var olmadığı için O'ndan nefret etmiyorum,

Bazen yaşadığımı unutuyorum. Kabartılmış yastıklar arasında oturup Tanrı'yla konuşuyorum. *Vili Tâtray*'ye benziyor, ama kemansız. Ama eğer bir taburede oturuyorsam ve yatağın altındaki toz yumakları engelleri zar zor aşıyorlarsa, o zaman farkına varıyorum ki –ve hissediyorum da– yaşıyorum. Böyle işte. Bir de şunu bilmeni istiyorum, bahçede burnum kanadı. Bahçe iskemlesini kum tepeciğine götürmeye çalışırken oldu. Kum kandan kapkara oldu, başımı eğdim, kan damladı, başımı hep söyledikleri gibi arkaya eğmeye cesaret edemedim, boğulurum diye korktum,

kralımız Attila gibi. Sonra burun deliklerimde kuruyan kanı çıkarmak için elimi oraya götürdüğümde bu hareket bana o kadar *yabancı* geldi ki – dehşet duydum! Dehşet duydum.

En çok yalnız uyuduğum için sevinyorum. Sert yatağıma tek başıma yatıyorum, elimi ensemin altına koyuyorum ve seni düşünüyorum evladım.

EĞER KİM DİRİLSİN DİYE SEÇMEK MÜMKÜN
OLSAYDI, İSA'YI MI SEÇERLERDİ SANIRSIN?

Senin cenaze töreninin arifesinde, uzaklardan geleceğim oğlum. Yorgun olacağım, bluzum terden ıslanmış olacak. Banyo yapabilmek için fırsat kollayacağım. Yolun tozlarını silkeleyeceğim üstümden. Değişecek kıyafetim olmadığı için, ablamdan yardım isteyeceğim. Onun elbisesini kendime yakıştırdığım için canım sıkılacak, ama bakışlarından güzel olduğumu anlayacağım, bu da beni sevindirecek.

Sarılacağım ona, şaşırarak.

“Yesene, Lizi,” diyecek, sinsi elinde poğaça tabağı. (Poğaçaları meşhurdur. Hor görürüm onu, çünkü yaparken terazi kullanır. Bense tahmin ederim.) O zaman işte ilk kez ağlayacağım. “Ye Liziciğim, bu sakinleştirir seni.” Elim spazm girmiş gibi gerilecek, poğaça parmaklarım arasından kayıp gidecek, “Tanrım, ben sakinleşmek istemiyorum ki, neden sakinleşeyim,” hüngür hüngür ağlayacağım. Salak, güzel ablam sarılarak beni *sakinleştirecek*, bunun üzerine hıçkırıklar arasında gülmeye başlayacağım.

Sallanarak, vals yaparak, birbirimize dayanarak odada döneceğiz, gümüş tepsiden peynirli poğaçalar dökülecek. Pat-küt. Amcan, resmi *amoroso* pozunda, gülümseyerek yerden toplayacak.

İkinci defa oğlum, adını katafalk listesinden sildikleri zaman ağlayacağım: *sıradaki* sen olmayacaksın artık.

BÜTÜN İŞARETLERİ SİLECEĞİM, YOK EDECEĞİM. GÖNDERİLEN MATEM İLANLARINI TEKER TEKER, KÂH ZORLA, KÂH KURNAZLIKLA ELE GEÇİRECEĞİM VE İMHA EDECEĞİM.

MAGYAR NEMZET GAZETESİ'NİN HABERİN YAYINLANDIĞI SAYISINA DA AYNI ŞEYİ YAPACAĞIM. YAVAŞ VE EZİYETLİ BİR ÇALIŞMAYLA MEZAR TAŞINDAN YAZILARI KAZIYACAĞIM, SIRAYLA, ANNEMİN ADINI, İKİ SAYIYI VE SON OLARAK HAÇI. VE BİR DAHA ASLA GÜNAH İŞLEMeyeCEĞİME YEMİN EDECEĞİM.

Cenaze törenin nasıl mı olacak oğlum? Anlatayım: askeri cenaze töreni olacak, yakışıklı delikanlılar dizilip sıra oluşturacaklar, her birinin boynunda minicik, zarif bir kesik olacak, içinden kara, koyu kan fışkıracak. Neyse. Sonra her zamanki gibi vatan üstüne yalan yanlış bir şeyler söylenecek. TV renkli olarak naklen yayınlayacak, kürekle toprağı destiklerinde sesi keseceğim oğlum.

Anlatayım: Cenaze töreninde oğlum, mükemmel, yüksek düzeyde, süper entelektüel askerler konuşma yapacaklar. Tavırları seçkin olacak, her biri trajedinin derinliğinden bir damlacık da olsa bir şeyler yansıtacak! Her birinin gözleri camdan olacak, güzeller güzeli cam kürecikler. *Einstand*. Neyse. Sonra vatan üstüne basmakalıp bir yalan atacaklar, bizler ise tüm kalbimizle duygulanacağız.

Anlatayım: Cenazene oğlum kadınlar, kanlanmış keten elbiselerle gelecekler. "Regl oldum," diye fısıldayacaklar birbirlerinin kulaklarına, önüne gelince gözlerini senden kaçıracaklar, "Darılma bana beyefendi, kadınlara özgü ahalim." Seni dudaklarından öpecek fahişeler. Fark etmez. Yüzünün görünümünden tiksiniyorum, görüyorum dilin mosmor. Olamaz!

Anlatayım: İğrençsin oğlum, tiksiniç, yabancı, muazzam. Sensiz nasıl yaşarım ben? Neden karışıyorsun hayatıma? Neyse. Kelimelerim dönüp üstüme dökülüyor nasıl toprak toprakları senin üstüne dökülüyorsa. Gözlerim, ağzım.

Anlatayım: Cenazende oğlum, mezar kazıcıların usta elleriyle toprağı kazmalarını sessizce bekleyeceğim, sonra ağrıyan kalbimle ve grotesk bir beceriksizlikle öne devrileceğim, soytarılar gibi, yüzüstü killi çamura. Yarı kapalı kirpiklerimin arasından ablamın yüzümü silerken nasıl küçümseyerek baktığını göreceğim, orada kurdeleler arasında yatacağım, yığınla ipek kurdele etrafımı saracak, sersemler telden yapılmış bir çelengi altımda bırakmışlar, belime batıyor, orada yatacağım oğlum, yanı başına serilecek baygın annen, killi öpücükle... Zor nefes alıyorum. Yavaş yavaş kötü oyunuma ben de inanmaya başladım. Ablamın yüzünden anlıyorum, her şeyi biliyor.

HADİ BAKALIM COLORADO, TABUTÇUYU
UYANDIRALIM!

Anlatayım: Cenazende oğlum, rezalet çıkaracağım. Toprağı kürekleyenleri durdurup gayet sakin bir sesle topakları tartmalarını rica edeceğim. “Gramına kadar,” diyeceğim sessizliğe, hiçbir itiraz kabul etmeyen bir tonda. Ablam çantasından pırıl pırıl bakır bir eczane tartısı çıkaracak. “Elbette ya!” diyeceğim aşağılayan bir sesle. Ablam güzel ve gülümsüyor. “Ağırlıklar bende değil.” Hem ciddi hem ürkek soracağım: “Ağırlıklar kimde?” Cenaze törenine gelenler aralarında fısıldaşacaklar oğlum.

Anlatayım: Cenazende oğlum, taziyele kabul edeceğim. Önüme Blanka geldiğinde kucaklayacağım onu. Matem yüzünü çirkinleştirmiş, alnı daralmış, *her şey oransızlaşmış*, <her şeyin kolu kanadı kırılmış>, bön bön bakan gözleri birbirine yaklaşmış, şaşılığın komikliği bile gideremiyor bunu. Uzun uzun böylece duracağız, titreyeceğim. Gözlerimi açınca mezar kazıcılarını görecekim, uzaktaki bir mezardan çıkan toprak yığınının dayanmış sucuk yerken. “Lajoska,” dediklerini duyuyorum, “taze soğanım var.” Minnettarım, ama neyse.

Anlatayım: Cenazende oğlum, güzel olmak istiyorum. Güzel! Daha sonraları çekici, narin bir yaşlı kadın olmak istiyorum, matemden perişan ettiği ama yıkamadığı bir kadın, ama arkamdan kuvvetli kadın değil, güzel kadın diye fısıldanacak kadar güçlü olmak istiyorum.

Sabah üstümde sutyen, aynanın önünde durup nasıl el sıkışacağımın provasını yapacağım. “Teşekkür ederim,” mi

desem, yoksa “Evet” mi? Sonrakini tercih ederim. Taziyelerimi kabul edin. Evet. Ve ne kadar da güzel olacağım. *Siyah* beni çekici yapacak. *Ben toprağım* diye düşüneceğim, erkekler benim içime girecekler, solucanlar gibi. Neyse, ben kimseden nefret etmiyorum.

“Topla kendini tatlım,” diyecek ablam, hiç de alçak olmayan bir sesle.

Anlatayım: Blanka’ya bakmaya cesaret edemeyeceğim bir an gelecek; ona sıkıca sarılacağım, bacağım beceriksizce yerini arayacak ve gözyaşlarım arasından sucuk yiyen mezar kazıcılarını göreceğim. Blanka sıkacak beni, ona “yaşıyorum,” diye fısıldayacağım, – “değil mi yaşıyorum.” Kulak memesi delinmiş, “Tamam canım, tamam, bundan daha kötüsü olamaz,” diyor ve ben, “Yaşıyorum, değil mi?” diye, zafer havasıyla tekrarlayıp duruyorum.

Bilinçsiz olmak istiyorum, oğlum, mezarının başında alık alık durmalıyım, hayvan gibi; cümlelerle bile düşünmemeliyim. Mezarında, mezarında ben: sen gibi olmalıyım.

HADİ BAKALIM COLORADO, TABUTÇUYU
UYANDIRALIM!

Anlatayım: Cenazende oğlum, yaşlı bakışlarımı bir türlü yüzünden ayıramayacağım. Ana oğul arasında dostluk olmaz. Oğul hemen fark eder dostun arkasında gizlice gözetleyen casusu ve casusun arkasında da kıskanç kadını. Sana kalsa oğlum, biz dost da olabilirdik... Tanrına yalvarırım seni diriltsin. Cazip pazarlık teklifleri yapacağım ona. "Bak, Tanrım" diye başlayacağım kurnazca.

Anlatayım: Cenazende oğlum, tabutunu Macar bayrağına saracaklar. Kırmızı! Beyaz! Yeşil! Neyse, vatan millet diye birtakım yalanlar atacaklar. Sesini duyacağım, "Ağırlıklar benim cebimde," diyeceksin gülererek. Ama o ince papaz, o arkadaşın olan, herkesi susturacak. "*Rica ederim*, dinleyin," diyecek elini kaldırarak. Bundan fazlası onun da elinden gelmez. Tanrı'da hoşuma gitmeyen, her şeye kadir olması... Sanırım orada, buğulanan gözlük camlarını silen dostun Tanrı olsaydı, daha rahat hissedirdim kendimi. Neyse.

Anlatayım: Dert büyük evladım. Senin o Tanrın var olsa da, olmasa da böyle yaşamamalı. Yalvarırım oğlum, sen buna muktedirsin, affet beni.

Anlatayım: Anlattım: anlatayım <Anlattım.>

Oğlum.

Gece yarısı oldu, burada her şey yabancı, otomobilleri bile seslerinden tanımıyorum. Resmine baktım, düşündüm de

eğer öteki dünya olsa ve sen de herhangi bir şekilde var
olsan bile, *moleküller* bir daha asla o şekilde bir araya
gelmezler...Yorgunum. Kaybımın acısını anlamıyorum,
kabul ediyorum.

HADİ BAKALIM COLORADO, TABUTÇUYU
UYANDIRALIM!

Öldüğünü durmadan tekrarlamaya çalışıyorum, bir anlığına olsun unutmayayım diye, çok nahoş olurdu, öldünöldünöldün.

“Bu kadar mı ağırım?” diye sordu annem, azarlar gibi.

BABAMI UZUN ZAMAN GÖRMEDİM. EKİM SONUNDA TELEFON ETTİ. ÇOK HEYECANLIYDI, ÖNCE SESİNİ TANIMADIM BİLE. HEM ÜZGÜN HEM ÖFKELİ BİR SESLE SOLUK ALMADAN ANLATMAYA BAŞLADI, O AÇGÖZLÜ NO & ZUNGRI O KOCAMAN PASTANESİNİ DAHA DA BÜYÜTMEK BAHANESİYLE AİLENİN OTURDUĞU EVİ YIKTIRMAK İSTİYORMUŞ.

“ANNEMİN BABAMIN EVİNİ, BENİM EVİMİ, SENİN EVİNİ, O BİZİM, GARAY SOKAĞINDAKİ EMEKTAR EVİMİZİ,” SÖYLEDİ DURDU, AHENKLİ SIZLANMALARI ARASINDA BELKİ ACISINI BİLE UNUTARAK.

DERDİNİ PAYLAŞMAK ÇOK ZORUMA GİTMEDİ. İNSAN OTUZUNU GEÇTİ Mİ HER DEĞİŞİKLİK GEÇEN ZAMANIN NEFRET UYANDIRICI

SEMBOLÜ OLUYOR; HEM SONRA BANA HEP BEATRİZ'İ ANIMSATAN EVDİ SÖZ KONUSU OLAN. BU SON DERECE NAZİK KONUYU ÇİTLATMAK İSTEDİM; AMA BENİ DİNLEMEDİ BİLE.

BABAMIN DERDİNDEN MARAZİ BİR SEVİNÇ DUYDUM; İÇTEN İÇE BİRBİRİMİZDEN HEP NEFRET ETMİŞTİK.

GARAY SOKAĞINA GELİNCE, O ZAMANA KADAR HİÇ GÖRMEDİĞİM HİZMETÇİ KIZ, BİLDİĞİME GÖRE O DA BENİ HİÇ GÖRMEMİŞTİ, BİRAZ BEKLEMEMİ RİCA ETTİ. BEYEFENDİ, HER ZAMANKİ GİBİ MAHZENDE İMİŞ, FOTOĞRAFLARI BANYO EDİYORMUŞ. BİR KENARA TERK EDİLMİŞ PİYANONUN ÜSTÜNDE BOŞ BİR VAZONUN YANINDA BEATRİZ'İN BÜYÜK VE ACEMİCE YAPILMIŞ BİR PORTRESİ (ZAMANI GEÇMİŞ DEĞİL DE SANKİ HİÇ OLMAMIŞ GİBİ) GÜLÜMSÜYORDU, BİZİ KİMSENİN GÖRMESİNE İMKÂN YOKTU; ÇARESİZ BİR SEVGİ NÖBETİNE KAPILARAK RESME YAKLAŞTIM VE ONA ŞÖYLE DEDİM:

“BEATRİZ, BEATRİZ ELENA, BEATRİZ ELENA VITERBO, BEATRİZ BİR TANEM, EBEDİYEN KAYBETTİĞİM BEATRİZİM, BEN GELDİM, <METİN BOZULMASI>.

Sırtını şişkin yastıklara dayamış yatakta oturuyor, hafifçe küçümseyen bir tebessümle sıkıntılı halime bakıyor. Küçük bir odada solgun bir kadın.

“Çorbayı ver.” Kâsede bulaşık suyu renginde bir sıvı, donmuş yağların porselen kâsenin kenarından ayrıldığını görüyorum. Höpürdettiğini duymak hoş değil. Ağzının kenarından bir tel şehriye sarkıyor, emiyor, şehriye inanılmaz bir hızla kayboluyor.

Bir taraftan kaşıklarken, “Bugün ne kadar cesursun” diyor. Yerimden fırlıyorum sinirli değil, hızla. “Ama anneciğim, neden bir şey söylemiyorsunuz?” Bakışlarını benden kaçırarak “Şimdi söyleyecektim,” diyor; üstüne döküldü yemek, şehriye boynundan kayıyor. Kurtçuklar köprücük kemiğinin etrafındaki soluk, karaciğer lekeli çukura takılıyorlar. Elimi uzatıyorum, şehriye telleri parmaklarımın arasında eziliyor. Teker teker alıp kâseye geri koyuyorum. Annem hiçbir şey olmamış gibi yemeye devam ediyor, bir şehriye teli, büyük, dümdüz memelerin arasına kayıyor. Elimi uzatıyorum almak için, tuttuğum yerden ikiye ayrılıyor, bir solucan gibi. Kalan parçayı aşağıya kaymaya devam etsin diye bırakıyorum, diğerini alıp tabağa geri koyuyorum. “Gece yüzüstü düştüm.” Gülüyor, “Üç kere zile bastım onları çağırmak için.” Bunu söylerken kahkaha atıyor: “Sonunda donuma işedim.” Kokusu duyuluyor.

“Güzel. Bu iyi geldi” diyor, kâseyi bırakırken. “İhtiyar annene güzelce yedirdin yemeğini.” Elini tutuyorum. Sesizce, uzun uzun oturuyoruz, yorgana bakıyorum.

“Tuvalete gidelim,” diyor birden.

“Peki,” diyorum, ama kıpırdamıyorum yerimden, çünkü ne yapmam gerektiğini bilmiyorum. “Kalk. Koltuklarımın altından tutarak kaldır beni. Koluma gir. Ayağıma dikkat et. Hadi yürüyelim.” Bir asker ya da mesleki bir konuda ne yapılacağını söyleyen bir uzman gibi, bıkkın değil ama en ufak bir heyecan belirtisi de olmadan.

TABİİ BU HİKÂYİYİ YAZARKEN, BAZEN, SAMİMİYETİN DE, DÜRÜSTLÜĞÜN DE CANIMA YETTİĞİ OLDU. ARADA BANA YALAN SÖYLEME FIRSATI VERECEK, KENDİMİ BİRAZ GİZLEYEBİLECEĞİM, HER ZAMAN OLDUĞU GİBİ, DİYELİM, ŞEYLER YAZMAK İSTEDİM.

Kalkıyorum. Yukarıya çekiyor kendini, öne eğiliyor, örtüyü kaldırıyor, dikişi sökülmüş yorgan ve ince kahverengi bir battaniye, kenarına doğru büyük bir yanık deliği, deliğin etrafında ince iplikler, koyu kahverengi. İnler gibi çıkıyor sesi:

“Ağrıyor.”

“Acele etme.”

İncecik geceliği öne kayıyor, açılan yataktan ağır bir koku yayılıyor. Gecelik kasıklarına kadar kaymış, bunu fark etsem mi, etmesem mi diye bayağı düşünüyorum. Ama bütün bunların gerçek olduğunu, bir defaya mahsus ve kişisel olduğunu düşünmek öylesine zor ki orali olmaya karar veriyorum. Tüylerin bitimi görünüyor, hiçbir yere ait değiller sanki. Sargı bezi kalçanın dibinden dize kadar. Etrafındaki deri sarı-kahverengi, belki tentürdiyot-tan. Bacak yukardan aşağıya ipince, diz kemikli bir çıkıntı. Ama bu halinde bile eski güzelliğini gösteriyor. Bacaklar birbirine değmiyor, et sarkmış. Baldırını tutuyorum.

“Ne güzel, sıcacık.”

“Acıyor. Kan şimdi ileriye doğru gidiyor, ondan.” Ayak tırnaklarından birinin altına kan toplanmış, kara, diğerleri sarımsı. Ayak parmaklarında deriler sertleşmiş. Hafiften ay ay ay diyerek bir ayağını yere indiriyor, ayağıyla yumuşak terliğini araştırıyor. Görüyorum, kıpırdamıyorum.

“Yumuşak terliğim nerede?” Sesi çatallı. Ona doğru itiyorum. “Dikkat et, değme bana.” “Dikkat ediyorum, durmadan dikkat et deme.” İki eliyle yatağa dayanıyor, somya gıcırıyor, sargılı ayağı da yere değecek şekilde dönüyor.

Yorgunluktan bitap düştü, yatağın kenarında oturuyor, yağmurda sırlıklam olmuş serçe. Buruşuk, kirli, ince geceliğini düzeltiyorum.

“Koltukaltlarımdan tutarak kaldır.”

Ayaklarımı açıp duruyorum, bacaklarımın arasında onun iki bacağı, eğiliyorum, nasıl tutacağımı düşünüyorum. Zavallıcığım! Saçları yağlı yağlı parlıyor, kokusu fena. Suratımı ekşitiyorum. Saçlarının ortasında ayırma çizgisi oluşmuş, saçlar iki tarafa dümdüz sarkıyor, kulaklar meydanda. Ayırma çizgisinde aklar görünüyor, kafa derisinden kopmuş pul pul tabakalar görüyorum, minicik, soluk tabakalar, saç tellerinin delikleriyle birlikte.

TANRIM, ŞÜKRANLARIMIZI KABUL EDİN BU
SADIK FREUDÇULUK İÇİN.

Dizlerimi bükerek kavıyorum, yüzlerimiz birbirine değiyor, filmlerdeki gibi. “Zayıflamışsın.” Gözleri bir çukurun dibindeymiş gibi, gözlerinin etrafında koyu gölgeler var, yanakları eskiden olduğu gibi kalın, çıkıntılı, ağzının iki kenarında derin çizgiler ve birkaç kıl, şimdi bu zayıflamış halinde gerdanı ne kadar tuhaf, havası kaçmış bir balon gibi sarkıyor.

Bedenini sandığımdan kolay kaldırıyorum, ağrıdan alçak sesle inliyor, geriye adım atıyorum, hasta bedeninin ağır kokusu yine burnuma çarpıyor. Lakayt bir sesle: “Âşık bir çift gibi duruyoruz burada,” diyor.

Huzursuzum, “Gidelim.”

“Gir koluma.”

Koluna giriyorum.

“Böyle değil, sıkı tut,” diyor, sesi sinirli. Yüzümün ifadesi aşırı ulvi olmalı, fazlasıyla nazik, fazlasıyla yardımsever, devam ediyor çünkü: “Piyasa yapmaya çıkmıyoruz, helaya gidiyoruz.”

Koridorda ayaklarımızı sürüyerek ilerliyoruz, ortadan yürüyoruz, duvarların önünde oturmuş hastaların ayaklarına çarpmamak için. Duvarların önlerinde hastalar bekliyor, kimi ayakta, kimi oturmuş, kimileri duvarın dibine çökmüş. Oralari karanlık. Bir-iki koltuk değneği havaya yükseliyor. Tuvalet koridorun ucunda, uzak. Dinlenmek için duruyor, ona dayanıyorum. Nereye bakacağımı şaşırdım, ona bakmak istemiyorum. Yukarda kıvrık borulardan çıkan hafif gürültülere, bekleyenlerin hafif ama sürekli uğultularına rağmen sadece onun nefes alışlarını duyuyorum.

Bir koltuk değneği kötü döşenmiş yer karolarının aralıklarına çarparak büyük bir gürültüyle duvarın yanına kayıyor. Ben geçiyorum üstünden, annem duralıyor, çünkü ancak ayaklarını sürüyerek yürüyebiliyor. Onu bırakmam, değneğin kimin olabileceğine bakıyorum. Koltuk değneğinin duruşu paçavralara sarılı, başı kanlı bir gaz beziyle bağlanmış bir bedene işaret ediyor, başı öne eğik. Sesleniyorum ama boşuna, baş kıpırdamıyor bile. Tekrar tekrar sesleniyorum. Bir bavulun üstünde iriyarı bir kadın oturmuş, yanakları pembe pembe, her yerinden kuvvet fışkırıyor, ne işi var burada, o büyük köylü bedeninden incecik, histerik bir ses çıkıyor.

“Aptal mısınız siz? Aptalın teki mi? Görmüyor musunuz, ölmüş işte?!”

NE İSTİYORSUN, MEZAR ÇUKURU KAZDIĞIMI
GÖRMÜYÖR MUSUN? ASLAN BİLE KARNINI
DOYURURKEN KENDİNE İLİŞİLMESİNE TA-
HAMMÜL ETMEZ BİLMEZ MİSİN, GÖSTERİ-
RİM BEN SANA. HADİ BAKALIM, ÇABUK YAP
YAPMAK İSTEDİĞİNİ.

Hıncımı alırcasına koltuk değneğine bir tekme vuruyorum, değnek bir ayağa takılıp neşeli gezi bastonları gibi havada takla atıyor. Yol serbest. Kimsenin bir şey söylediği yok, daha en başta böyle yapmalıymışım demek.

“Senin böyle de olabileceğini bilmiyordum doğrusu.”

Omuz silkiyorum.

Tuvaletin kapısı önünde kararsızlaşıyorum.

“Gelsenize, buradan sonra daha iyi yürüyebileceğimi mi sanıyorsunuz?”

Erkekler tuvaletinin kapısı çivilenmiş, kadınlar tuvaletine gidiyoruz. Annem tahta duvara tutunuyor. Birinci kabin boş, ama içerde kâğıt yok, kapağın arkasını araştırıyorum. “Bende var, getirdim,” geceliğinden tuvalet kâğıdını çıkarıyor. “Bunu nereye sakladın ki?” “İçine bir cep diktim. Gizli bir cep.” İstemedi oraya bakıyorum, son iki düğme arasına elini sokuyor. Aralıktan görüyorum içersini. Kılların üst kısmı tıraş edilmiş. Yüreğim sıkışıyor. Demek böyle! *Cücenin sakalını kesmişler.* Anız. Kesilmiş kılların kalan sert köklerini parmaklarımın ucunda hissetmek istiyorum.

“Yanlışlıkla, sersemler! Biliyor musunuz ne dediler? Doğum yapacağım sanmışlar.”

“Karnın olmamasından kuşkulandım mı?”

“Belki de şişmanlamışımdır.”

“Ne münasebet,” diye çıkıyor ağzımdan ve yüzüm kızarıyor. Bu ikisi bir arada daha da canını sıkıyor onun. Tepki vermiyorum.

Ayaklarımızı sürüyerek kabine giriyoruz, şimdi artık işini görmeye odaklanıyor, geceliğini sıyırıp bacaklarını iki

yana açıyor. Koltukaltlarından tutup oturtmak istiyorum. “Hayır!” diyor, “önce klozetin tahtasına kâğıt koy,” gizli cebe uzanıyor, bunu yapabilmek için eteklerini sıyırdığı geceliğini bırakıyor, beyaz beyaz kayıyor aşağıya, o kadar ansızın ki ikimiz de yakalamak için davranıyoruz, o sallanıyor birden, tutmak için atılıyorum, dengemi kaybediyorum, bir elimle belini kavriyorum diğerini klozetin arkasındaki duvara dayıyorum. Sıvaları dökülüyor.

HÜZÜN VE SONSUZLUK. BÖĞÜRLERİ ÇÖKMÜŞ KÖPEKLER SESSİZCE KOŞUYORLAR. KABURGALARI SANKİ İNCECİK DALLARDAN ÖRÜLMÜŞ. ARAZİNİN BEYAZ YARALARINDA KARGALAR UÇUŞUYOR, EVET, ELBET, UNUTMA, YOK OLMA, AMA NEREDE KALMIŞTIM? BUNA RAĞMEN YAŞIYORUM, YİNE DE ZOR, ANNE, YİNE DE ZOR.

“Ne yapıyorsun şapşalcık?”

“Tutuyorum.”

Klozet küvetinin üzerine doğru eğiliyorum, o hafifçe arkaya eğiliyor, koluma yaslanıyor, dans ediyormuşuz gibi. Sıkıntı yan tarafa geçemememde, çünkü iki bacağının arasında duruyorum. Kolum yoruluyor. Sonunda su haznesinden inen boruya dayanıp itiyorum kendimi, biraz sallandıktan sonra sağlam bir şekilde durabiliyoruz.

“Nerede kalmıştık?”

“Kâğıt” diyor, arada boynuma tutunuyor, iç cebine uzatıyor elini.

Parmak uçlarının isteğine terk ediyorum kendimi.

“Üşüyorum.”

“Evet.”

Poposunun tüyleri diken diken, eti ince, soğuk.

“Tanrı aşkına, acele etsenize!” Şimdi fark ediyorum “siz” dediğini.

“Neden siz diyorsun bana?”

Kuru bir hıçkırık çıkıyor içinden. “Çünkü sı.....mam lazım!”

“Tamam, tamam,” diye kekeliyorum panik içinde, “güzelce, böyle, otur buraya,”

“Kâğıt” diyor, kıpırdamıyor, boynumu tutuyor, yine güçlü gibi görünüyor. “Ağzım ilaç kokuyor,” diyor. Dikkat etmiyorum ne söylediğine, klozetin oturulacak yerine kâğıdı nasıl koyacağıma bakıyorum. Bunu tümüyle gereksiz bulduğum için vazgeçiyorum. Sonunda yine koltukaltlarından tutuyorum.

“Güzel güzel, böyle işte, otur.”

Geceliğini sıyrıyor. Ayağını sürerek nasıl durabileceğini araştırıyor. Vücudunu yavaş yavaş aşağıya doğru bırakıyor, dizlerini kıvrıyor. Bu pozisyon onu gözle görünür bir şekilde çaresizleştiriyor, gözlerimi hemen boruya dikiyorum. Boyaları kabarmış. Annem inliyor.

“Olmuyor. Bacağım kıvrılmıyor.” Ayakta duruyoruz. O iyice pratikleşiyor artık. “Sadece çişimi yapacağım zaten.” Kıpırdamıyorum, çünkü ne yapacağımı yine bilmiyorum. “Bir tanem, kaldır kapağı.” Hemen kâğıtlar geliyor aklıma, bir önceki gibi güç bela toparlıyorum kâğıtları, kot pantolonumun ceplerine tıktırıyorum. “Unutma bana geri vermeyi,” diye ciddi bir şekilde uyarıyor. Klozetin oturağını kaldırıyorum, ayakta yapıyor çişini, büyük bir şarılıyla. Gülmeye başlıyorum, bunun üzerine o da gülüyor, ama o zaman da devam edemiyor, ses kesiliyor. “Böyle olunca yapamıyorum, ciddi ol.” İnce ince akıyor bir süre daha, sahiden canı sıkıldı, “rahatsız ettin, içimde kaldı.”

“SIRRINI MEZARA GÖTÜRDÜ.”

Geri dönüyoruz, koridorda ayaklarımızı sürüyoruz, koltuk değneği tekmelediğim yerde duruyor, kadının yüzüne bakıyorum, o da tepeden tırnağa süzüyor beni, beceriksizce yürümeye devam ediyoruz. “Yorulmadın mı?” Elini boş ver anlamında sallıyor, sahte nezaketim sinirlendiriyor onu, hiç şaşmıyorum, yatağına yatırıyorum, bir sandalyenin üstündekileri boşaltıp yatağının yanına oturuyorum.

“Yatak ne güzel, sıcacık,” içini çekiyor. Sandalyede oturuyorum, elini okşuyorum, eli sert, pürtük pürtük. Uykuya dalıyor... Elimi yavaşça elinden çekiyorum, kapıya doğru sürüyorum ayağımı, hâlâ yanımdaymış gibi.

“Gitme, kal biraz daha.”

Dönüyorum, yüzü yastıkların arasında kaybolmuş, yanakları kırmızı, gözleri çukurun dibinde parlıyor. Birbirimize bakıyoruz. — — — — Yer açıyor yanında, bedeninin açtığı tekne gibi çukura yatırıyorum. Yan dönüyorum. Ayakkabılarımı sarkıtıyorum. Hızla bana dönüyor, hissediyorum, ateşi var. Ağlıyor yine. Öylece kalıyoruz.

“Baksana?”

“Efendim?”

“Sen!”

Ben de aynı şeyi söylüyorum: “Sen.”

“Sen!” Annem mahçup olmuş gibi yapıyor, eğleniyor. “Bana baksana sen... tuvalet kağıdımı ver bakayım!..” Dirseğime dayanarak ondan ayrılıyorum, ama kâğıt tam da dış cebimde, uğraşıp duruyorum. Kendisine sıkı sıkı bastırıyor beni, dirseğim burkuluyor.

Sanki cayır cayır yanıyor, o kadar sıcak. Ateş gibi. “Kıpırdanma, yaran.” Yatıyoruz. “Gitmem lazım.”

“Git, şapşalcık.”

Zorla kalkıyorum yanından. Elini öpüyorum.

“Öleceğim” diyor annem.

“Deme öyle...” diyorum.

“Korkuyorum, oğlum.”

Bakıyorum, çarşafa çamur bulaştırmışım.

BİR KİTAP YAZARKEN, NEYLE BAŞLAYACA-
ĞIMIZI EN SONUNDA BİLİRİZ: BABAYA VE
OĞULA...

Son.

BÜTÜN BUNLARI DAHA AÇIK VE NET OLARAK DA
YAZACAĞIM.

